

HMS

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE
RANE DEFIBRILACIJE
"POKRENI SRCE
- SPASI ŽIVOT"
IDE DALJE

INTERVJU: DR. SC. INGRID BOŠAN-KILIBARDA, DR. MED.

2. KONGRES
HITNE MEDICINE
S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

NOVOSTI	SREDIŠNJE OBILJEŽAVANJE NACIONALNOG DANA HITNE MEDICINSKE SLUŽBE.....	4
	120 GODINA HITNE MEDICINSKE SLUŽBE U OPATIJI.....	4
KOMENTAR	INTERESI STRUKE PREKLOPILI SU SE S INTERESIMA PACIJENATA.....	5
	194.....	6
	KADA POZVATI 194?.....	6
	ŠTO TREBATE ZNATI O HITNOJ MEDICINSKOJ SLUŽBI?.....	6
	ODRŽAVANJE DIŠNOG PUTA I MEHANIČKA VENTILACIJA U HITNOJ MEDICINI.....	7
	INICIJATIVA ZA JEDINSTVENU SESTRINSKU DOKUMENTACIJU.....	7
	PREDAVANJA ZA DOKTORE MEDICINE - SPECIJALIZANTE HITNE MEDICINE.....	7
	HRVATSKI TIMOVI NA MEĐUNARODNOM NATJECANJU TIMOVA HITNE MEDICINSKE SLUŽBE U SLOVENIJI.....	8
	EDUKACIJSKI CENTAR.....	8
	KONFERENCIJA O SMANJENJU RIZIKA OD KATASTROFA.....	8
	CROATIAN MEDICAL RESPONSE TO MAJOR INCIDENTS COURSE.....	8
	SOLIDARNOST NA DJELU.....	9
	ZAHVALNICE DJELATNICIMA ZAVODA ZA HITNU MEDICINU LIČKO-SENSKE ŽUPANIJE.....	9
	DONACIJA OPREME HITNOJ MEDICINSKOJ SLUŽBI U TOMISLAVGRADU.....	9
	VJEŽBA MASOVNE NESREĆE.....	10
	EDUKACIJA DJELATNIKA ODJELA HITNE MEDICINE OŽB NAŠICE.....	10
	U FUNKCIJI 21 ODJEL HITNE MEDICINE.....	10
	DR. SC. INGRID BOŠAN-KILIBARDA, DR. MED.: ŽELIMO BITI JEDINSTVENO MJESTO NA KOJEM SE RASPRAVLJAJU KLJUČNE TEME VEZANE ZA HITNU MEDICINSKU SLUŽBU.....	11
	DAMIR VAŽANIĆ, MAG. MED. TECHN.: TRUDIMO SE DA PREDAVANJA I RADIONICE KONGRESA NA NAJBOLJI MOGUĆI NAČIN POMOGNU DJELATNICIMA HITNE U SVAKODNEVNOM RADU.....	14
KARIJERE	DOC. PRIM. DR. SC. DUBRAVKO HULJEV, DR. MED.: POSAO RAVNATELJA ZAVODA ZA HITNU MEDICINU GRADA ZAGREBA NOVI JE IZAZOV U MOJOJ KARIJERI.....	16
EDUKACIJA	„POKRENI SRCE-SPASI ŽIVOT“ - PROGRAM JAVNO DOSTUPNE RANE DEFIBRILACIJE IDE DALJE.....	18
	PARK PRIRODE ŽUMBERAK-SAMOBORSKO GORJE - AVD UREĐAJ JAMČI SIGURNOST POSJETITELJIMA.....	21
LJUDI	ODLAZAK U MIROVINU PRIM. SLAVKA LOVASIĆA, DR. MED.....	25
ISTRAŽIVANJE	DODATNI TIMOVI HITNE MEDICINSKE SLUŽBE U TURISTIČKOJ SEZONI 2013.....	29

UVODNIK

Dragi čitatelji,

pred vama je novi broj časopisa Hitna medicinska služba. Prošli, prvi broj, postavio je veoma jasan cilj – doprinijeti modernizaciji i unapređenju prakse hitne medicinske službe u Hrvatskoj uz obavijesti o djelatnostima te novim projektima i zbivanjima na području hitne medicine.

Kako časopis izlazi pred sam 2. kongres hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem koji će se održati u Starigrad Paklenici, središnja tema ovog broja upravo je razgovor s predsjednicom dr. sc. Ingrid Bošan-Kilibarda, dr. med. i dopredsjednikom Kongresa Damirom Važanićem, mag. med. techn. Težište ovogodišnjeg Kongresa su velike nesreće i katastrofe na koje hitna medicinska služba uvijek treba biti spremna promptno odgovoriti. Vjerujem da se svi sjećate tragične i uvjerljivo najstrašnije prometne nesreće iz lipnja 2012. koja se, uslijed prevrtanja autobusa, dogodila kod tunela Krpani na autocesti A1. Stravičan prizor, osam poginulih i 43 ozlijeđena češka turista, koji nas je na terenu dočekao, vjerujem da je malo tko od prisutnih *hitnjaka* zaboravio. Nepunih godinu i pol dana kasnije na gotovo istom mjestu došlo je do lančanog sudara u kojem su život izgubile tri osobe, dok ih je 15 ozlijeđeno. Oba ova stravična slučaja bila su ispit za sve hrvatske žurne službe. Ipak, najveći dio tereta ponijela je hitna medicinska služba koja je, brzom i kvalitetnom reakcijom, uspješno zbrinula unesrećene. Ovakvi događaji primoravaju nas da proširujemo i unapređujemo svoja znanja te ukazuju na važnost permanentnog usavršavanja protokola za slučaj masovnih nesreća.

Ove godine u mirovinu smo ispratili ravnatelja Zavoda za hitnu medicinu Zagrebačke županije prim. Slavka Lovasića, dr. med. koji je, u svojih dugih 46 godina liječničke karijere, mnogo zadužio hitnu medicinu. Cijeli svoj radni vijek pomicao je granice zbrinjavanja hitnih pacijenata te besprijeckorno brinuo o zdravlju nehitnih pacijenata. Upravo stoga, donosimo vam intervju s primariusom Lovasićem.

Osim toga, u ovom se broju bavimo i edukacijom o osnovnim mjerama održavanja života uz upotrebu automatskog vanjskog defibrilatora kroz program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život“ te donosimo niz novosti iz područja hitne medicinske službe. Nadam se da će vam teme obrađene u ovom broju časopisa biti bliske i zanimljive.

Sretno.
Maja Grba-Bujević

NAJAVA

SREDIŠNJE OBILJEŽAVANJE NACIONALNOG DANA HITNE MEDICINSKE SLUŽBE

Izvor: freewalkingtourcroatia.com

Nacionalni dan hitne medicinske službe, 30. travanj, ove će se godine obilježiti u Dubrovniku. Za svečano, drugo službeno, obilježavanje dana *hitnjaka* pobrinut će se Zavod za hitnu medicinu Dubrovačko-neretvanske županije na čelu s ravnateljem Lukom Lulićem, dipl. iur. Uz informativni dio programa tijekom kojeg će se građanima nastojati približiti djelokrug rada hitne medicinske službe (HMS-a), održat će se i grupno fotografiranje djelatnika HMS-a.

Podsjetimo, Hrvatski sabor je prošle godine jednoglasnom odlukom dan 30. travanj proglasio Nacionalnim danom HMS-a. Tom odlukom hrvatska HMS pridružila se nizu svjetskih zemalja koje obilježavanjem Dana hitne medicine nastoje senzibilizirati javnost o važnostima i specifičnostima ove iznimno odgovorne i teške djelatnosti te potaknuti građane da ispravnim postupcima pozivanja hitne službe doprinesu boljem zdravstvenom ishodu unesrećene ili oboljele osobe. ■

Pokazna vježba
tijekom proslave
obljetnice

120 MEDICINSKE SLU

SVEČANO PROSLAVLJENA OBLJETNICA

Prvu hitnu medicinsku službu u Hrvatskoj osnovao je u Opatiji 1894. barun dr. Jaromir von Mundy i to svega 13 godina nakon što je u Beču utemeljena prva takva služba u svijetu. Njezina 120. godišnjica djelovanja svečano je obilježena u opatijskom hotelu Ambasador u nazočnosti ministra zdravlja prof. dr. sc. Rajka Ostojića, dr. med., ministra znanosti, obrazovanja i sporta doc. dr. sc. Željka Jovanovića, dr. med., župana Primorsko-goranske županije Zlatka Komadine, dipl. ing., gradonačelnika Opatije Ive Dujmića, ing. pom. prom., ravnateljice Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maje Grba-Bujević, dr. med., ravnatelja županijskog Zavoda za hitnu medicinu Davora Vukobrata, dr. med. te

brojnih uglednih stručnjaka iz područja zdravstvenih djelatnosti.

RASADNIK ZDRAVSTVENIH IDEJA

Ministar zdravlja ovom je prilikom istaknuo kako je Opatija uvijek bila rasadnik zdravstvenih ideja. „Hitna medicinska služba ogledalo je organiziranosti, stručnosti i humanosti, a u zadnje vrijeme napravljen je značajan pomak u njezinoj kvaliteti. Zato sam se danas ovdje došao nakloniti svim djelatnicima hitne medicine“ rekao je Ostojić. U svom pozdravnom govoru ministar znanosti, obrazovanja i sporta prisjetio se godina provedenih na mjestu doktora u riječkoj hitnoj službi. „Gdje god prođem Rijekom, na svakom uglu i u ulici se sjećam svake

svoje intervencije i reanimacije koju sam obavljao tih godina" izjavio je Jovanović i dodao kako smatra da je na području Primorsko-goranske županije kvaliteta hitne medicinske službe iznad hrvatskog prosjeka.

MOTIVIRANI I EDUCIRANI DJELATNICI

"U sustavu hitne medicine u Hrvatskoj danas radi 3.026 djelatnika koji su izvrsno educirani i snažno motivirani" naglasila je ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu Maja Grba-Bujević te izrazila zadovoljstvo što se u proteklom razdoblju u Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije uložilo više od četiri milijuna kuna i to u opremu, znanje, kvalitetu i javno-dojavnu jedinicu. "Takav sustav

Zavoda te na kontinuiranu edukaciju djelatnika i njihovu bržu i bolju učinkovitost i reakciju. Cilj im je, istaknuo je Vukobrat, biti u samom vrhu hrvatske hitne medicine. Napomenuo je kako današnji vozni park Zavoda raspolaže s 44 vozila za hitnu medicinu, 37 defibrilatora, 16 respiratora, 37 aspiratora na električni pogon i 11 EKG-uređaja.

POROĐAJNE MUKE SU SE ISPLATILE

Župan Zlatko Komadina podsjetio je okupljene na porođajne muke osniva-nja Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije: "Kao i u svakom sustavu, bilo je otpora. Vjerujem da smo danas sve to skupa premostili i da sustav funkcionira sve bolje i bolje na dobrobit naših sugrađana." Uz

ZNAČAJAN POMAK

GODINA HITNE UŽBE U OPATIJI

Ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr. med.

razvili smo u cijeloj zemlji, a pritom nismo zaboravili ni odjele hitne medicine kojih sada u Hrvatskoj ima 21" zaključila je Grba-Bujević. Ravnatelj županijskog Zavoda Davor Vukobrat osvrnuo se na današnji rad i djelovanje

120 godina hitne medicinske službe, Opatija ove godine obilježava i 170 godina organiziranog turizma te za svoje posjetitelje i goste osigurava visok standard zdravstvene zaštite, ocijenio je gradonačelnik Ivo Dujmić.

Povijest opatijske i hrvatske hitne medicinske službe prikazana je kratkim filmom na proslavi obljetnice. Doznali smo kako je trinaest godina nakon osnivanja Bečkog spasilačkog društva, 14. siječnja 1894. Opatija dobila svoju hitnu službu kojoj je na čelu bio ugledni liječnik Franz Tripold. Danas, 120 godina od tog povijesnog datuma, Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije ima deset ispostava (Rijeka, Rab, Krk, Mali Lošinj, Cres, Opatija, Crikvenica, Delnice, Vrbovsko i Čabar) u kojima je zaposleno ukupno 205 djelatnika. Tijekom prošle godine obavili su gotovo 23 tisuće intervencija na terenu te 16,5 tisuća ambulantnih pregleda. ■

INTERESI STRUKE PREKLOPILI SU SE S INTERESIMA PACIJENATA

Počašćen pozivom da napišem komentar za drugi broj našeg časopisa Hitna medicinska služba dugo sam se mislio što napisati. Ne zato što se o hitnoj medicini nema što reći, već naprotiv, postavilo se pitanje – što izdvojiti? Uspoređujući današnji sustav hitne medicinske službe (HMS-a) s onim otprije samo nekoliko godina, tema za komentar nametnula se sama od sebe.

Dovijali smo na razne načine, svatko u svojoj maloj sredini, kako organizirati hitnu medicinsku pomoć; kako ju opremiti, kakvu medicinsku opremu i koja vozila nabaviti, kako voditi medicinsku dokumentaciju te kako i od koga naučiti nešto više o suvremenoj hitnoj medicini. Financijskih sredstava za organizaciju „filmske“ hitne medicinske službe nikad nije bilo zbog čega smo s nestrpljenjem dočekali odluku Ministarstva zdravlja o pokretanju temeljitog preustroja hitne službe u Hrvatskoj. U tom smislu – za nas u hitnoj medicini, odluka Vlade o osnivanju Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu, kao krovne stručne ustanove u djelatnosti izvanbolničke i bolničke hitne medicine, doista ima povijesno značenje.

Naime, neposredno nakon toga postignut je nevjerojatan napredak – hitna medicina je na cijelom području RH napravila „korak od sedam milja“. Interesi struke preklopili su se s interesima pacijenata zbog čega je novi ustroj HMS-a toliko uspješan. Istaknuo bih u ovom komentaru neke po meni najvažnije pomake.

Prije svega, konačno smo dobili specijalizaciju iz hitne medicine za liječnike te je ona prepoznata kao suštinska medicinska djelatnost. Ništa manje bitno nije ni predviđeno specijalističko usavršavanje za medicinske sestre i tehničare. O važnosti novih vozila za hitne medicinske intervencije, kao i o brojnoj medicinskoj opremi koju su unapređenjem HMS-a dobili svi zavodi za hitnu medicinu, suvišno je i govoriti. No svakako je potrebno naglasiti važnost jedinstvene medicinske prijavno-dojavne jedinice (MPDJ-a) koju sada ima svaka županija. MPDJ koordinira svim intervencijama na svom području te je u mogućnosti na mjesto događaja poslati najbliže vozilo. Njezinom uspostavljanjem nema više granica među općinama i gradovima pa čak niti među susjednim županijama. U Primorsko-goranskoj županiji to je posebno važno jer nam omogućava da otočke pacijente preuzimaju timovi HMS-a s kopna, čime je izbjegnuto višesatno izbjivanje timova s otoka. Također, temeljni alat za rad u MPDJ-u - Hrvatski indeks prijema hitnog poziva, ne samo da omogućuje kvalitetniji i stručniji rad nego daje i pravnu sigurnost medicinskim dispečerima.

Prepoznata je i važnost sinergijskog djelovanja izvanbolničkog HMS-a i bolničkog hitnog prijema te danas imamo odjele hitne medicine u svim županijama. Uspješnost se očituje i u sustavnoj edukaciji djelatnika HMS-a koju je pokrenuo Hrvatski zavod za hitnu medicinu. Smatram da je u istom ili ponešto izmijenjenom obliku trebaju nastaviti provoditi svi županijski zavodi budući da je edukacija glavni preduvjet za kvalitetan i profesionalan rad. U konačnici, motivirani djelatnici, koji s puno humanosti, ljubavi i strasti obavljaju težak i zahtjevan posao, najvrjedniji su rezultat unapređenja HMS-a.

Ravnatelj Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije
Davor Vukobrat, dr. med.

ŠTO TREBATE ZNATI O HITNOJ MEDICINSKOJ SLUŽBI?

Unastojanju da svojim sugrađanima približe djelokrug Uprava hitne medicinske službe (HMS-a), Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb Varaždinske županije i županijski Zavod za hitnu medicinu pokrenuli su kampanju „Što trebate znati o hitnoj medicinskoj službi“. Kampanju je podržao Hrvatski zavod za hitnu medicinu koji je ujedno Varaždinskoj županiji ustupio materijale potrebne za informiranje i senzibiliziranje građana za djelatnost HMS-a.

Na 60 frekventnih lokacija na području Varaždinske županije, poput autobusnih stajališta, osnovnih i srednjih škola, zdravstvenih ustanova i ordinacija, postavljeni su plakati s nizom praktičnih savjeta za građane o HMS-u. Na plakatima je jasno istaknuto što su hitna stanja u medicini, kada i kako pozvati HMS te što reći medicinskom dispečeru koji zaprima hitan poziv.

Mr. sc. Milena Car, dr. med.

KADA POZVATI 194?

Što su to hitna stanja u medicini, kada i kako pozvati hitnu medicinsku službu te što reći medicinskom dispečeru koji zaprima hitan poziv?

Predavanje *Hitna medicinska služba- sve što trebate znati* s puno korisnih savjeta, životnih primjera, ali i slikovitih prikaza u organizaciji Koalicije udruga u zdravstvu svim zainteresiranim građanima održale su pomoćnica ravnateljice Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor Branka Tomljanović, dr. med. i voditeljica službe za medicinske poslove Zavoda mr. sc. Milena Car, dr. med.

U dvorani Tribine Grada Zagreba doktorica Car prisutnima je objasnila što su to hitna stanja u medicini, kada i kako pozvati hitnu medicinsku službu te što reći medicinskom dispečeru koji zaprima hitan poziv. Branka Tomljanović

istaknula je da građani mogu nizom postupaka prve pomoći „kupiti vrijeme“ ozlijeđenom ili bolesnom pacijentu do dolaska hitne medicinske službe za što se trebaju pravilno educirati. Posebno su naglasile da se neodgovornim korištenjem resursa hitne službe onemogućava pružanje medicinske skrbi onima čiji je život zaista ugrožen. Također, predstavile su program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život“ kojeg provodi Ministarstvo zdravlja u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo. Po završetku predavanja publici su podijelile letak *Sve što trebate znati o hitnoj medicinskoj službi* čiji izdavač je Hrvatski zavod za hitnu medicinu.

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

zbrinjava stanja koja neposredno ugrožavaju ljudski život i teško narušavaju zdravlje

194

SVE ŠTO TREBATE ZNATI O HITNOJ MEDICINSKOJ SLUŽBI

KADA?	ŠTO?	KAKO?
KADA POZVATI HITNU MEDICINSKU SLUŽBU?	ŠTO SU HITNA MEDICINSKA STANJA?	KAKO POZVATI HITNU MEDICINSKU SLUŽBU?
<p>Kada je pozvati hitnu medicinsku službu?</p> <p>Hitna stanja su stanja koja neposredno ugrožavaju ljudski život i teško narušavaju zdravlje. Hitna stanja su stanja koja zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć. Hitna stanja su stanja koja zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć. Hitna stanja su stanja koja zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć.</p>	<p>Što su hitna medicinska stanja?</p> <p>Hitna stanja su stanja koja neposredno ugrožavaju ljudski život i teško narušavaju zdravlje. Hitna stanja su stanja koja zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć. Hitna stanja su stanja koja zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć. Hitna stanja su stanja koja zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć.</p>	<p>Kako pozvati hitnu medicinsku službu?</p> <p>Pozivati hitnu medicinsku službu treba pozvati na broj 194. Pozivati hitnu medicinsku službu treba pozvati na broj 194. Pozivati hitnu medicinsku službu treba pozvati na broj 194.</p>
ZAŠTO?	SAVJETI?	
<p>Zašto?</p> <p>Hitna medicinska služba pruža hitnu medicinsku pomoć. Hitna medicinska služba pruža hitnu medicinsku pomoć. Hitna medicinska služba pruža hitnu medicinsku pomoć.</p>	<p>Savjeti?</p> <p>Hitna medicinska služba pruža hitnu medicinsku pomoć. Hitna medicinska služba pruža hitnu medicinsku pomoć. Hitna medicinska služba pruža hitnu medicinsku pomoć.</p>	

HRVATSKI ZAVOD ZA HITNU MEDICINU

194

Hitnu medicinsku službu (HMS) građani od 27. siječnja 2014. mogu dobiti isključivo na broj 194. Telefonski broj 94 koji se koristio za pozive HMS-u više nije aktivan, a tijekom razdoblja prilagodbe građani su putem govorne poruke bili obaviješteni da se broj 94 više ne koristi te da za kontaktiranje HMS-a trebaju nazvati broj 194.

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Neinvazivna mehanička ventilacija

ODRŽAVANJE DIŠNOG PUTA I MEHANIČKA VENTILACIJA U HITNOJ MEDICINI

Uspješno završen poslijediplomski tečaj 1. kategorije stalnog medicinskog usavršavanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Održavanje dišnog puta i mehanička ventilacija u hitnoj medicini, poslijediplomski tečaj 1. kategorije stalnog medicinskog usavršavanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, završila su 143 doktora medicine te 98 medicinskih sestara i tehničara izvanbolničke i bolničke hitne medicinske službe. Tečaj obrađuje posebnosti održavanja dišnog puta i mehaničke ventilacije u uvjetima hitne medicine. Uvažavajući razlike koje proizlaze iz odgovornosti i djelokruga rada, a s ciljem unapređenja timskog rada, voditeljice tečaja prof. dr. sc. Višnja Majerić-Kogler, dr. med. i dr. sc. Ingrid Bošan-Kilibarda, dr. med. ističu da je većina predavanja

zajednička, odnosno namijenjena svim polaznicima. Smatraju da polaznici tečaja tako bolje savladavaju određene postupke zbrinjavanja pacijenata s ugroženim dišnim putem te naglašavaju da je to jedini način da se razvijaju i utvrđuju algoritmi zbrinjavanja pojedinih stanja koje djelatnici hitne medicine trebaju provoditi i primjenjivati u svakodnevnom radu.

Ukupno je održano osam tečajeva u organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Katedre za anesteziologiju i reanimatologiju te suorganizaciji Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu i Hrvatskog liječničkog zbora Hrvatskog društva za hitnu medicinu. ■

INICIJATIVA ZA JEDINSTVENU SESTRINSKU DOKUMENTACIJU

Savjetnik za sestrinstvo Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu Damir Važanić, mag. med. techn. sastao se s glavnim medicinskim sestrama i tehničarima svih bolničkih odjela hitne medicine u RH. Radnom sastanku u prostorijama Zavoda prisustvovala je i predstavnica Hrvatske komore medicinskih sestara Ružica Evačić, mag. med. techn.

Hrvatski zavod za hitnu medicinu pokrenuo je inicijativu za izradu jedinstvene sestrinske dokumentacije za odjele hitne medicine te su glavnim sestrama i tehničarima predstavljena moguća rješenja vezana za kvalitetno vođenje dokumentacije o zdravstvenom stanju pacijenta u odjelima hitne medicine. Predloženi način izrade jedinstvene sestrinske dokumentacije obuhvaća sve aspekte zbrinjavanja hitnih pacijenata i dokaz je slijeda provedenih sestrinskih postupka - od trijaže, zbrinjavanja, do opservacije i otpuštanja s odjela. Također, na sastanku je prikazana analiza podataka za indikatore trijaže za 2013., nakon čega se raspravljalo o metodi prikupljanja podataka kako bi bili pogodni za analizu, usporedbu i eventualna poboljšanja. „Sustavno prikupljanje i analiza indikatora trijaže glavni je pokazatelj učinkovitosti sustava bolničke hitne medicinske službe“ istaknuo je Damir Važanić. ■

Radni sastanak

PREDAVANJA ZA DOKTORE MEDICINE - SPECIJALIZANTE HITNE MEDICINE

Hipotenzija s akutnim infarktom srca i Iznenađna opstrukcija gornjih dišnih putova prva su dva održana predavanja za specijalizante hitne medicine koje je, u cilju unapređenja kvalitete provođenja specijalizacije, organizirao Hrvatski zavod za hitnu medicinu.

Na seriju edukacijskih predavanja Zavod se odlučio budući da je hitna medicina nova, veoma zahtjevna, specijalizacija jer objedinjava hitnosti iz svih liječničkih specijalizacija. Predavanja se održavaju jednom mjesečno

prema interesu specijalizanata i dostupnosti predavača. U ožujku ove godine predavanje na temu *Iznenađna opstrukcija gornjih dišnih putova* održala je anesteziologinja iz Kliničkog bolničkog centra Zagreb dr. sc. Maja Karaman-Ilić, dr. med. Mjesec dana ranije o *Hipotenziji s akutnim infarktom srca* specijalizantima je govorio prof. dr. sc. Hrvoje Pintarić, dr. med., inače pomoćnik ravnateljice za osiguranje kvalitete zdravstvene zaštite u Kliničkom bolničkom centru Sestre milosrdnice. ■

Edukacija
djelatnika

EDUKACIJSKI CENTAR

Zeleno svjetlo za početak rada dobio je nastavni centar Zavoda za hitnu medicinu Virovitičko-podravške županije. Dozvolu za rad izdalo je stručno povjerenstvo Ministarstva zdravlja nakon očevida tijekom kojeg je detaljno pregledan prostor i medicinsko-tehnička oprema potrebna za izvođenje nastave iz područja hitne medicine. Nastavnim centrom za edukaciju svojih djelatnika koristit će se i Odjel hitne medicine Opće

bolnice Virovitica i, naravno, Zavod za hitnu medicinu Virovitičko-podravške županije.

Svečanom otvorenju prisustvovala je ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med., njezina pomoćnica za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor Branka Tomljanović, dr. med. i savjetnik za sestrinstvo Zavoda Damir Važanić, mag. med. techn. Tom prigodom održana je i prva edukacija za sve zainteresirane djelatnike izvanbolničke i bolničke hitne medicinske službe u Virovitičko-podravskoj županiji. ■

REGIJA

HRVATSKI TIMOVI NA MEĐUNARODNOM NATJECANJU TIMOVA HITNE MEDICINSKE SLUŽBE U SLOVENIJI

Na VII. natjecanju timova hitne medicinske službe (HMS-a) koje se u rujnu 2013. održalo na Rogli u Sloveniji, Hrvatsku su predstavljali timovi županijskih zavoda za hitnu medicinu iz Primorsko-goranske i Varaždinske županije.

Natjecanje je okupilo 22 tima HMS-a, a uz pismeni ispit, bodovalo se ukupno devet različitih scenarija uključujući i scenariji masovne nesreće te reanimacije djeteta. Scenariji su bazirani na realnim situacijama s ozlijeđenima/oboljelima, a organizatori su se potrudili da simulacije intervencija djeluju realistično. Uz brzinu izvođenja hitnih medicinskih postupaka, suci ocjenjuju i pravilan pristup nesrećenom te odabir opreme za što potpunije zbrinjavanje pacijenta na mjestu nesreće. Spretnost, stručnu osposobljenost i znanje u izvođenju hitnih medicinskih postupaka na trodnevnom natjecanju timova HMS-a pokazao je tim Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije u sastavu Nina Čikeš Stegić, dr. med., Darko Stošić, med. teh. i Davor Iskra, vozač te tim Zavoda za hitnu medicinu Varaždinske županije – Senad Handanagić, dr. med., Ljubomir Mašić, med. teh. i Ivica Mašić, med. teh. ■

Natjecanje timova HMS-a na Rogli

KONFERENCIJA O SMANJENJU RIZIKA OD KATASTROFA

Na petoj Konferenciji Hrvatske platforme za smanjenje rizika od katastrofa koja se održala u Valbandonu u listopadu 2013., ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu i načelnica Kriznog stožera Ministarstva zdravlja prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. održala je dva predavanja.

Pregledom dosadašnjeg tijeka unapređenja hitne medicinske službe u RH, ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu sudionicima je pojasnila koje sve aspekte hitne medicine projekt unapređenja obuhvaća te kako je njegovim provođenjem izjednačena dostupnost i podignuta kvaliteta usluge hitne medicine odnosno osiguran jednak standard na cijelom području RH. Kao načelnica Kriznog stožera Ministarstva zdravlja održala je

i predavanje *Nacionalni generički, integrirani plan koordiniranog postupanja u zdravstvenim kriznim situacijama*. Cilj navedenog plana je racionalizacija sustava upravljanja u zdravstvenim kriznim situacijama i to upravljanjem zdravstvenim sustavom preko Kriznog stožera Ministarstva zdravlja te donošenjem specifičnih akcijskih planova vezanih za prostor štetnog događaja, prostor transporta i prostor bolničkog zbrinjavanja.

Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa osnovana je kao forum ili sustav za usuglašavanje stavova o potrebama djelovanja u smanjenju rizika, procjenjivanju opasnosti, usuglašavanju aktivnosti te poticanju i postizanju kvalitetnijeg odgovora na rizike na nacionalnoj razini. ■

CROATIAN MEDICAL RESPONSE TO MAJOR INCIDENTS COURSE

Trodnevni poslijediplomski trening *European Society for Trauma and Emergency Surgery – Croatian Medical Response to Major Incidents Course* (Cro MRMI), održan u studenom prošle godine u Slavanskom Brodu, bio je namijenjen svim djelatnicima uključenim u sustav zbrinjavanja masovne nesreće. Okupio je ukupno 60 polaznika – liječnika te medicinskih sestara i tehničara izvanbolničkog i bolničkog HMS-a, ali i predstavnike Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane i Kriznog stožera Ministarstva zdravlja. Edukacija je obuhvatila teorijska znanja i praktične vještine, a sudionici su prošli kroz

stvaran scenariji zbrinjavanja masovne nesreće. Svi podaci o pacijentima bili su realni i radilo se sa stvarnim utroškom vremena i resursa. Nakon završetka praktičnih vježbi instruktori su evaluirali kvalitetu rada na svim segmentima sustava, izračunali smrtnost i postotak komplikacija te analizirali greške koje su polaznici činili tijekom vježbe.

Cro MRMI, u organizaciji Kriznog stožera Ministarstva zdravlja i Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, doprinosi kvaliteti zbrinjavanja hitnih pacijenata budući da se njegovom organizacijom uspostavlja sustav medicinskog odgovora na masovne nesreće u RH. ■

Tomislav Papić

SOLIDARNOST NA DJELU

Nakon što im se voditeljica ispostave Senj Zavoda za hitnu medicinu Ličko-senjske županije Anita Biondić, med. ses. obratila za pomoć, čak 17 senjskih gospodarstvenika spremno je pomoglo u opremanju ispostave namještajem i ostalim potrebštinama vrijednim 40.000 kuna. I dok su lokalni gospodarstvenici kroz društveno odgovorno poslovanje pokazali senzibilitet prema svojim sugrađanima, sami zaposlenici ispostave Senj prihvatili su se ličenja i zidanja kako bi ostvarili dodatne uštede i osigurali si ugodno radno ozračje.

Tijekom prve godine svoga rada, županijski Zavod za hitnu medicinu adaptirao je potpuno derutan i neupotrebljiv prostor senjske ispostave, no preostalo ga je još urediti

i opremiti. Zahvaljujući velikodušnosti gospodarstvenika te požrtvornosti i entuzijazmu djelatnika hitne medicinske službe iz Senja, ispostava je od studenog prošle godine konačno potpuno funkcionalna i spremna za rad. Sada se senjski hitnjaci mogu posvetiti svakodnevnom spašavanju ljudskih života na terenu, a vrijeme između intervencija kratiti u uređenom i opremljenom prostoru.

Svim donatorima koji su pomogli opremiti prostor dodijeljene su zahvalnice. Posebna zahvalnica, ona za požrtvovan rad, dodijeljena je vozaču hitne medicinske službe iz senjske ispostave – Tomislavu Papiću. Vozač Tomislav, trenutno pred mirovinu, cijeli je život proveo u Hitnoj pomažući onima kojima je pomoć najpotrebnija. ■

Ravnateljica HZHM-a s djelatnicima Zavoda za hitnu medicinu Ličko-senjske županije

ZAHVALNICE DJELATNICIMA ZAVODA ZA HITNU MEDICINU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Za brzo i visoko profesionalno zbrinjavanje ozlijeđenih u teškoj prometnoj nesreći koja se krajem studenog 2013. dogodila na autocesti A1 kod tunela Krpani, ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. uručila je zahvalnice djelatnicima Zavoda za hitnu medicinu Ličko-senjske županije.

Tom prigodom istaknula je kako je „Zavod za hitnu medicinu Ličko-senjske županije razvio moderan sustav hitne medicinske službe čiji kamen temeljac su izvrsno educirani i snažno motivirani ljudi“. U ime

svih djelatnika zahvalnicu je preuzela ravnateljica županijskog Zavoda Elizabeta Dragičević, dipl. oec.

„Djelatnici hitne službe svoj posao odradili su besprijekorno te pokazali znanje, stručnost, organiziranost i profesionalnost“ naglasila je Grba-Bujević. Tijekom zbrinjavanja, kolege i pacijenti zapazili su nesebično zalaganje i stručnost medicinske sestre Sanje Matanović te joj je ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu za iznimnu profesionalnost u radu predala posebnu zahvalnicu. ■

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

REGIJA

DONACIJA OPREME HITNOJ MEDICINSKOJ SLUŽBI U TOMISLAVGRADU

Ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr. med. je, u listopadu 2013., djelatnicima hitne medicinske službe (HMS-a) u Domu zdravlja Tomislavgrad, u Bosni i Hercegovini, predao opremu koja će pridonijeti kvalitetnijem hitnom zbrinjavanju tamošnjih pacijenata, a zdravstvenim djelatnicima omogućiti bolje uvjete rada.

Donirana oprema sastoji se, među ostalim, od aspiratora, defibrilatora, EKG uređaja, stolice za transport pacijenata, rasklopnog nosila i druge opreme nužne za zbrinjavanje hitnih pacijenata. Akciju za prikupljanje opreme za HMS u Tomislavgradu inicirali su Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za hitnu medicinu, a donacijama su se odazvali županijski zavodi za hitnu medicinu

Ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr. med. s djelatnicima HMS-a Tomislavgrad

Brodsko-posavske, Istarske, Karlovačke, Koprivničko-križevačke, Ličko-senjske i Osječko-baranjske županije. Uz opremu donirani su edukativni materijali i stručni priručnici u izdanju Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, a dva djelatnika HMS-a DZ Tomislavgrad prošla su edukaciju u okviru Projekta unapređenja HMS-a i investicijskog planiranja u zdravstvu.

Hitna u Tomislavgradu radi u teškim uvjetima, s nedostatnom medicinsko-tehničkom opremom nužnom za obavljanje djelatnosti izvanbolničke hitne medicine. Donacijom opreme pružena im je pomoć u cilju daljnjeg razvoja bilateralnih odnosa između dviju zemalja, ali i unapređenja kvalitete hitne medicinske usluge i za građane općine Tomislavgrad i za brojne turiste koji se tim putem slijevaju na Jadransku obalu. ■

VJEŽBA MASOVNE NESREĆE

Više od 30 osoba ozlijeđeno je u nesreći uslijed prisilnog slijetanja zrakoplova u Rovinjsko Selo. Zrakoplov se pri slijetanju zapalio, uzrokovavši pri tom i lančani sudar, a požar koji je buknuo zahvatio je dvije zgrade u neposrednoj blizini te otvoreni prostor na koji se u prometnoj nesreći izlilo gorivo.

Iako djeluje realno riječ je o scenariju za masovne nesreće koju su u lipnju 2013. zajednički organizirali Zavod za hitnu medicinu Istarske županije i Područna vatrogasna zajednica kako bi njihove žurne službe bile spremne za reakciju u slučaju takve nesreće na svom području. Vježba se odvijala u realnim vremenskim okvirima, no djelatnici žurnih službi nisu znali ni mjesto ni vrijeme, ali ni scenarij intervencije. U kratkom vremenu od dojava na intervenciju su stigli timovi hitne medicinske službe iz Rovinja, Poreča, Pazina i Pule te ekipe Javne vatrogasne postrojbe iz Rovinja kao i DVD-i iz Žminja, Kanfanara, Bala i Rovinjskog Sela s 38 operativnih vatrogasaca. Dok su vatrogasci gasili požar i izvlačili unesrećene iz zadimljenih prostorija, timovi hitne medicinske službe su ih trijažirali, zbrinjavali i prevozili u bolnicu na daljnje liječenje. ■

EDUKACIJA DJELATNIKA ODJELA HITNE MEDICINE OŽB NAŠICE

U Općoj županijskoj bolnici Našice održana je dvodnevna edukacija za liječnike na specijalizaciji te medicinske sestre i tehničare Odjela hitne medicine koji je u okviru Projekta unapređenja hitne medicinske službe i investicijskog planiranja u zdravstvu otvoren u listopadu prošle godine.

Edukacija je, u organizaciji Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu i Opće županijske bolnice Našice, sadržavala niz interaktivnih radionica poput održavanja prohodnosti dišnog puta, temeljnih postupaka održavanja života, sigurne defibrilacije te provođenja postupaka naprednih mjera održavanja života. Ukupno 25 polaznika uvježbalo je strukturirani pristup hitnom pacijentu uz korištenje suvremene opreme u hitnoj medicini. Strukturirani pristup zbrinjavanja hitnog pacijenta osigurava standardiziranu i kvalitetnu skrb u Odjelu hitne medicine. ■

Edukacija djelatnika Odjela hitne medicine

Odjel za hitnu medicinu

NOVOOTVORENI ODJELI OSIGURAVAJU VISOK STANDARD I KVALITETNIJE ZBRINJAVANJE PACIJENATA

Nakon Bjelovara i Karlovca, odjeli hitne medicine otvoreni su u općim bolnicama u Gospiću, Našicama, Ogulinu, Puli, Slavonskom Brodu, Šibeniku, Virovici, Zaboku i Zadru, zatim u općim županijskim bolnicama Čakovec, Pakrac i Požega te u Kliničkim bolničkim centrima Sestre milosrdnice i Osijek. Uz pet prijašnjih odjela hitne medicine (KBC Zagreb, KBC Rijeka, KB Dubrava, KB Sveti Duh i OB Koprivnica), građani danas imaju na raspolaganju 21 odjel hitne medicine koji uz suvremenu opremu i hitnog pacijenta u središtu interesa svih specijalista i dijagnostike u bolnici osiguravaju visok standard i kvalitetnije zbrinjavanje pacijenata. Spomenimo i da se očekuje skori početak rada Odjela hitne medicine u OB Vinkovci gdje su radovi pri završetku, dok je oprema već nabavljena.

Odjel hitne medicine jedinstveno je ulazno mjesto u bolnici za sve hitne pacijente koji im osigurava dostupnost hitne medicinske skrbi 24 sata dnevno sedam dana

u tjednu. Uz multidisciplinarni pristup zbrinjavanja pacijenata, svaki novootvoreni odjel ima vlastiti tzv. *walk in* ulaz odnosno ulaz za vozila hitne službe i pomoćni ulaz, zatim trijažu, modernu dijagnostiku, hitni laboratorij, reanimacijsku salu, hitnu operacijsku salu te uređen i opremljen prostor za smještaj i nadzor akutnih pacijenata. Moderna oprema, poput anestezioloških aparata, rendgena s mobilnim dijelom, monitora za praćenje životnih funkcija, EKG aparata i mobilnog ultrazvučnog uređaja, jamči veću sigurnost i precizniju dijagnostiku.

Na odjelu hitne medicine pacijenti se trijažiraju odnosno zbrinjavaju temeljem stupnja hitnosti, a ne prema tome tko je prvi došao. Proces trijaže iznimno je važan jer osigurava ispravnu i pravodobnu procjenu svih pacijenata. Upravo stoga Hrvatski zavod za hitnu medicinu standardizirao je postupke u odjelima hitne medicine te proveo edukaciju za ukupno 343 djelatnika. Objedinjavanje i opremanje odjela

U FUNKCIJI 21 ODJEL HITNE MEDICINE

Prva godišnjica rada Odjela hitne medicine Karlovac

U Općoj bolnici Karlovac je, u prosincu 2013., obilježena prva obljetnica rada Odjela hitne medicine, a na prigodnoj svečanosti bila je i ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu (HZHM-a) prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. sa suradnicima. Tom prigodom ravnateljica HZHM-a uručila je certifikate nacionalnim instruktorima trijaže Davorki Badovinac, med. ses. i Maji Široli, bacc. med. techn. Također je svim djelatnicima čestitala ovu važnu obljetnicu i istaknula kako je iz karlovačke bolnice edukaciju o trijaži prošlo 17 medicinskih sestara i tehničara te dodala da su „Karlovčani sustav rada temeljen na čekanju u redu zamijenili organiziranim trijažnim pristupom pacijentu što je i cilj unapređenja bolničke hitne službe”. Inače, Odjel hitne medicine OB Karlovac prvi je hitni prijem izgrađen u sklopu Projekta unapređenja hitne medicinske službe i investicijskog planiranja u zdravstvu.

hitne medicine dio je Projekta unapređenja hitne medicinske službe i investicijskog planiranja u zdravstvu kojeg provodi Ministarstvo zdravlja uz pomoć zajma Međunarodne banke za obnovu i razvoj. Ukupno je u unapređenje bolničke hitne medicinske službe uloženo 70 milijuna kuna.

Sala za reanimaciju

TEMA BROJA

DR. SC. **INGRID BOŠAN-KILIBARDA**, DR. MED.:

ŽELIMO BITI JEDINSTVENO MJESTO NA KOJEM SE RASPRAVLJAJU KLJUČNE TEME VEZANE ZA **HITNU MEDICINSKU SLUŽBU**

Velike nesreće i katastrofe središnja su tema Kongresa

U organizaciji Hrvatskog liječničkog zbora Hrvatskog društva za hitnu medicinu i Hrvatske udruge medicinskih sestara Društva hitne medicinske pomoći u Starigrad Paklenici održat će se, od 24. do 26. travnja 2014., 2. kongres hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem. Što nam ove godine donose radionice, tko će od svjetski priznatih stručnjaka držati predavanja te koliko su originalni i informativni poster prikazani djelatnika hitne medicinske službe (HMS-a) govori nam predsjednica Kongresa i HLZ-Hrvatskog društva za hitnu medicinu dr. sc. Ingrid Bošan-Kilibarda, dr. med.

“ Kongres je zamišljen kao poveznica svih zdravstvenih djelatnika koji sudjeluju u pružanju hitne medicinske skrbi te kao svojevrsna platforma za razmjenu iskustva, novih ideja i tehnologija koje se primjenjuju u svakodnevnoj praksi s ciljem unaprjeđenja kvalitete hitne medicinske usluge

Jeste li zatvorili program ovogodišnjeg Kongresa, znaju li se svi sudionici?

Privremeni program sa svim sudionicima objavljen je na stranicama našeg Društva (www.hdhm.com.hr). Međutim, iz iskustva znamo da u zadnji čas može doći do nekih promjena, ali kao pravi hitnjaci spremni smo brzo odgovoriti na takve izazove. Kongres je zamišljen kao poveznica svih zdravstvenih djelatnika koji sudjeluju u pružanju hitne medicinske skrbi te kao svojevrsna platforma za razmjenu iskustva, novih ideja i tehnologija koje se primjenjuju u svakodnevnoj praksi s ciljem unaprjeđenja kvalitete hitne

medicinske usluge. Zbog činjenice da doktori medicine te medicinske sestre i tehničari koji rade u izvanbolničkoj i bolničkoj hitnoj službi čine jedan cjeloviti tim, odlučili smo ih na ovom Kongresu međusobno povezati.

Koliko je važna razmjena iskustava djelatnika HMS-a?

Mišljenja sam da je razmjena iskustava važna budući da se suvremena medicina iz dana u dan sve više razvija pa djelatnici HMS-a, kao prva i, usudila bih se reći, najvažnija karika u lancu zbrinjavanja životno ugroženog pacijenta stalno moraju biti u potrazi za novim, boljim načinima i metodama liječenja hitnih pacijenta.

Na čemu je ovogodišnje težište?

Razvoju struke želimo doprinijeti kroz specifičnu obradu jedne tematske cjeline u svijetlu hitne medicine, a ove godine to su velike

“Uvijek se vodimo idejom da su stalna stručna usavršavanja djelatnika HMS-a nužna kako bi držali korak s razvojem suvremene medicine

nesreće i katastrofe. Pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja i Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, Kongres okuplja velik broj predavača i stručnjaka iz zemlje i iz inozemstva te je sudionicima ovo jedinstvena prilika da se kroz niz predavanja, radionica i postera upoznaju s novostima u djelatnosti hitne medicine.

Čime ste se rukovodili pri sastavljanju programa i odabiru tema?

Uvijek se vodimo idejom da su stalna stručna usavršavanja djelatnika HMS-a nužna kako bi držali korak s razvojem suvremene medicine. Živimo u vremenu u kojem se velike nesreće i katastrofe događaju svakodnevno. Iako su kod nas rijetke, razmišljanje „to se nikada neće dogoditi“ nije prihvatljiva isprika za nedostatak sustavnog postupanja u velikim nesrećama. Uvažavajući tu činjenicu nastojimo u Hrvatsku dovesti stručnjake koji će nam prenijeti znanja i praksu zbrinjavanja žrtava velikih nesreća. Iako se ove godine primarno bavimo velikim nesrećama i katastrofama, na Kongresu ćemo

DAMIR VAŽANIĆ, MAG. MED. TECHN.:

TRUDIMO SE DA PREDAVANJA I RADIONICE KONGRESA NA NAJBOLJI MOGUĆI NAČIN POMOGNU DJELATNICIMA HITNE U SVAKODNEVNOM RADU

Damir Važanić, dopredsjednik Kongresa i predsjednik Društva hitne medicinske pomoći Hrvatske udruge medicinskih sestara

Postoji li interes medicinskih sestara i tehničara za aktivnim sudjelovanjem na 2. kongresu hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem?

Sa zadovoljstvom mogu reći da su, i ove godine, moje kolegice i kolege pokazali velik interes za aktivnim sudjelovanjem na Kongresu. Brojni prijavljeni radovi medicinskih sestara i tehničara, bilo u obliku predavanja ili postera, ukazuju na njihov snažan angažman i volju da na osnovu detaljnog proučavanja literature te rezultata provedenih istraživanja izrade, za područje hitne medicine, relevantne radove. Mislim da su svjesni da kroz znanstveno i stručno sudjelovanje kao i usavršavanje mogu držati korak s kolegama iz razvijenih susjednih zemalja.

Koliko je središnja tema Kongresa velike nesreće i katastrofe interesantna medicinskim sestrama i tehničarima?

Tema je, sama po sebi, interesantna, a u djelatnosti hitne medicinske službe (HMS) predstavlja i svojevrsan izazov. Velike nesreće, srećom, nisu nešto s čime se u Hrvatskoj

često susrećemo. Ipak, svjesni smo činjenice da bi, kao žurna služba, u takvim situacijama trebali biti spremni za odgovarajuću reakciju. Siguran sam da će pozvani predavači, redom vrsni stručnjaci, svojim predavanjima i prikazima slučaja ponuditi određene smjernice i ideje koje nam mogu pomoći pri organizaciji i načinu postupanja u slučaju velikih nesreća i katastrofa, kako u izvanbolničkim, tako i u bolničkim uvjetima.

Planirate li izdvojiti i nagraditi neki od radova na Kongresu?

Imajući u vidu spomenuti velik interes za aktivnim sudjelovanjem sudionika na Kongresu, siguran sam da će biti mnoštvo kvalitetnih radova. One najbolje ćemo i nagraditi. Kao i na prethodnom Kongresu, komisija za ocjenu radova donijet će odluku o odabiru najboljeg postera čiji će autor biti nagrađen.

Predavanja, poster i radionice Kongresa sigurno će na najbolji način odgovoriti izazovima svakodnevnog rada koje pred djelatnike HMS-a stavlja ovaj odgovoran i stresan posao. No osim usvajanja novih

Znanja jeste li sudionicima pripremili i neki zabavni program?

Članovi tima HMS-a mnoge odluke donose na osnovi relativno malo podataka, a brzina reakcije i dostupnost odlučujući su čimbenici njihove učinkovitosti. Visok stupanj odgovornosti, kritičnosti i odlučnosti u poslu svakodnevno ih izlaže stresnim situacijama. Akumulirani stres može izazvati ozbiljne probleme kod djelatnika te se zato trudimo da predavanja i radionice Kongresa na najbolji mogući način pomognu djelatnicima HMS-a u svakodnevnom radu. Naravno, za sudionike smo pripremili i iznenađenje večeri. Mogu jamčiti da će u njemu svi uživati, no neka to ostane iznenađenje do samog Kongresa.

Možete li nam predstaviti neke od budućih sestrinskih aktivnosti Vašeg Društva?

U planu su brojne aktivnosti za naredno razdoblje. I dalje ćemo usko surađivati s Hrvatskim društvom za hitnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora. Timski rad u hitnoj medicini zauzima važno mjesto, kako u radu, tako i u edukaciji medicinskih djelatnika. Osim toga planiramo proširiti suradnju i na neka druga Društva u RH, ali i izvan naših granica. Za početak ćemo, svakako, raditi na okupljanju još većeg broja članova iz izvanbolničkog i bolničkog sustava hitne medicine kako bi zajedničkim snagama mogli organizirati i provoditi različite aktivnosti. Također, radit ćemo i na osnivanju sekcija poput medicinske prijavno-dojavne jedinice (MPDJ-a) ili sustava provođenja bolničke trijaže kako bi se stručnjacima iz tih područja omogućilo intenzivnije planiranje i provođenje aktivnosti vezano za njihov djelokrug rada. Pripremamo se i za Simpozij hitne medicine sljedeće godine te za nekoliko tečajeva stručnog usavršavanja medicinskih sestara i tehničara.

S obzirom na brojne planirane aktivnosti koje ste nam naveli, možemo li već saznati koja je središnja tema sljedećeg Simpozija?

Teme Simpozija zasigurno će biti vezane za spomenute sekcije. Dakle, jedna od glavnih tema bit će MPDJ i rad prema Hrvatskom indeksu prijema hitnog poziva za medicinske sestre i tehničare koji rade u izvanbolničkoj HMS, dok će kolegice i kolege iz djelatnosti bolničke hitne medicine imati glavnu temu vezanu uz trijažu u odjelu hitne medicine (OHM). Veliki broj djelatnika iz sustava hitne medicine završio je, u organizaciji Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu i Ministarstva zdravlja, trening za dispečera MPDJ-a ili trening trijaže u OHM-u. Sada, nakon određenog razdoblja rada prema naučenom, vrijeme je da čujemo iskustva djelatnika koji rade upravo na tim poslovima. ■

obraditi i niz drugih tema koje smatramo značajnima. U konačnici želja nam je okupiti sve ključne dionike HMS-a i raspraviti teme koje su u središtu njihova interesa. Želimo biti jedinstveno mjesto na kojem se raspravljaju ključne teme vezane za HMS.

Najavljeni predavači u programu pretežno su iz europskih zemalja. Možete li nam izdvojiti nekog posebno zanimljivog?

Kongres okuplja velik broj vrsnih stručnjaka iz Velike Britanije, Španjolske, Mađarske, Slovenije, Bosne i Hercegovine te, naravno, Hrvatske. Ove godine posjetit će nas voditelj tečaja *Medicinsko upravljanje i potpora u velikim nesrećama* i strateški koordinator za hitne situacije u bolničkom sustavu Južnog Devona te posebni savjetnik švedske vlade za katastrofe mr. sc. Jonathan Edmondson. Upravo je Edmondson radio na razvoju sustava odgovora medicinske službe tijekom velikih nesreća u Londonu te će sudionike Kongresa upoznati s načinom organizacije odgovora na velike nesreće i katastrofe u Velikoj Britaniji.

A od istaknutih hrvatskih stručnjaka?

Ciklus predavanja otvorit će ravnateljica Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu primarijus Maja Grba-Bujević s pregledom unapređenja kvalitete sustava hitne medicine, standardizacije usluga hitne medicinske skrbi te povećanja učinkovitosti izvanbolničke i bolničke HMS u Hrvatskoj.

Što biste izdvojili kao posebne „poslastice“ iz ovogodišnjeg programa?

Kao posebne zanimljivosti 2. kongresa hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem izdvajamo prikaze slučajeva. Will Kearns, koordinator u velikim nesrećama zaposlen u londonskoj hitnoj medicinskoj službi, osvrnut će se na zbrinjavanje žrtava terorističkog napada koji se dogodio 7. srpnja 2005. na više lokacija u Londonu, dok će o nedavnom padu balona na vrući zrak u Sloveniji govoriti voditelj Reševalne postaje Univerzitetnog kliničkog centra Ljubljana asist. Andrej Fink, univ. dipl. org.

Ovogodišnje radionice?

Radionice su veoma atraktivne i, kao i uvijek, interaktivne. To su: Krizna komunikacija u zdravstvu, Trijaža velikih nesreća u izvanbolničkim i bolničkim uvjetima, Neinvazivna mehanička ventilacija, Hitni pedijatrijski vodič i intraosealni pristup. ■

Od tema koje se nužno ne bave velikim nesrećama i katastrofama što možemo očekivati?

Nekoliko je slobodnih tema koje će se naći na Kongresu, no istaknula bih svakako predavanje tima autora iz Euro-DEN projekta o akutnoj toksičnosti novih vrsta droga. Naime, svake se godine na tržištu pojave nove vrste droga koje još nisu do-

“

Nastojimo u Hrvatsku dovesti stručnjake koji će nam prenijeti znanja i praksu zbrinjavanja hitnih pacijenata u svijetu. Kongres okuplja velik broj vrsnih stručnjaka i predavača iz Velike Britanije, Španjolske, Mađarske, Slovenije i Bosne i Hercegovine te, naravno, Hrvatske

voljno istražene te je za očekivati da će porasti broj intervencija HMS-a zbog predoziranja ili otrovanja s nekima od njih. Djelatnike izvanbolničke i bolničke HMS potrebno je upoznati s kliničkom slikom i mogućnostima liječenja vezanim uz predoziranja ili otrovanja s novim vrstama droga.

Kakav je interes za Kongresom do sada?

Prošli put Kongres je okupio preko 150 liječnika te medicinskih sestara i tehničara hitne medicinske službe, izvanbolničke i bolničke, iz zemlje i iz inozemstva. Očekivanja za ovu godinu su također velika, a to dokazuje i trenutna zainteresiranost sudionika za dolazak.

Što biste istaknuli kao najznačajnije što sudionici Kongresa mogu ponijeti sa sobom?

Kongres je, kako sam već navela, jedinstvena prilika da razmijenimo iskustva s kolegama iz naše zemlje i inozemstva te da steknemo korisna znanja koja će svaki sudionik uspješno primijeniti u svojoj sredini. Također, istaknula bih da će svi prijavljeni radovi s 2. kongresa hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem biti objavljeni u suplementu Liječničkog vjesnika. ■

Očekujem da
Zavod bude u
rangu s najboljim
ustanovama tog tipa
u Europi i svijetu, a s
obzirom na kvalitetu
postojećeg kadra,
siguran sam da to
možemo i ostvariti

DOC. PRIM. DR. SC. **DUBRAVKO HULJEV**, DR. MED.:

Zagrebu, kako za dodiplomsku, tako i postdiplomsku nastavu, te da postanemo prepoznatljivi u Europi po publiciranim stručnim i znanstvenim radovima, itd. Evo, puno je želja i očekivanja. Ukratko, u jednoj rečenici, očekujem da Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba bude u rangu s najboljim ustanovama tog tipa u Europi i svijetu, a s obzirom na kvalitetu postojećeg kadra u Zavodu, siguran sam da to možemo i ostvariti.

Kakvo je stanje u Zavodu za hitnu medicinu Grada Zagreba?

Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba je moderna, dobro opremljena i organizirana

POSLO RAVNATELJA ZAVODA GRADA ZAGREBA **NOVI JE IZ**

Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba od kraja 2013. godine ima novog ravnatelja doc. prim. dr. sc. Dubravka Huljeva, dr. med. Na novu dužnost, docent Huljev stigao je iz Centra za plastičnu kirurgiju Kliničke bolnice Sveti Duh. Iza novoizabranog ravnatelja impresivno je radno iskustvo; dugo 32 godine liječničke karijere, tri objavljene knjige – Kronična rana, Atipične rane i Priručnik kronične rane te niz objavljenih znanstvenih i stručnih radova. Kako se jedan od najuglednijih i najcjenjenijih kirurga estetske medicine snašao u Zavodu za hitnu medicinu Grada Zagreba, kakvo ga je stanje dočekalo te koja su njegova očekivanja i planovi u daljnjem radu, pročitajte u nastavku

Nedavno ste stupili na dužnost ravnatelja Zavoda za hitnu medicinu Grada Zagreba. Kakva su Vaša očekivanja?

Iznimnu važnost kvalitetnog izvanbolničkog zbrinjavanja pacijenata spoznao sam tijekom višegodišnjeg rada i iskustva u zbrinjavanju ozlijeđenih i teško bolesnih pacijenata. S obzirom na to da sam rođeni Zagrepčanin te da je moj dosadašnji rad uvelike bio povezan s hitnim stanjima u kirurgiji, odlučio sam se okušati u vođenju zagrebačkog Zavoda za hitnu medicinu. Oduvijek sam smatrao da je pružanje hitne medicinske skrbi potrebitima

jedna od izuzetno važnih karika u odgovarajućem i pravovremenom zbrinjavanju pacijenata, a ponekad je i od ključnog značaja za sam ishod liječenja. Dolazak na ovu dužnost još je jedan izazov u mom stručnom radu. Očekivao sam da ću naći dobro ustrojenu ekipu, a ta su se očekivanja u velikom dijelu i potvrdila. Naravno, uvijek ima prostora za daljnja poboljšanja i optimizaciju poslova kao i za unapređenje pružanja medicinske usluge.

A planovi?

Budući da kratko obnašam funkciju ravnatelja (intervju napravljen početkom veljače, op. ur.) još uvijek se upoznajem s detaljima ustroja. Tek nakon detaljnog sagledavanja te analize postojećeg stanja moguće je donijeti odluke što i u kojem segmentu treba napraviti u cilju daljnjeg unapređenja. Cilj mi je da Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba postane najbolje organizirana hitna medicinska služba, ne samo u Hrvatskoj, već i na puno širem području. Želim, a vjerujem da ću uz pomoć djelatnika Zavoda to i postići, da naša ustanova bude vodeća u pruženoj kvaliteti hitne medicinske usluge, da se maksimalno skрати vrijeme pristupa na mjesto događaja kao i da postanemo vodeća ustanova u edukaciji na području hitne medicine i nastavna baza Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u

zdravstvena ustanova s dugom tradicijom. Liječničku karijeru ovdje je započelo mnogo mojih kolega i za to razdoblje rada vežu ih lijepe uspomene. Tijekom godina zaboravi se na stres i težak terenski rad, a ostaju sjećanja na ugodne trenutke i zdrave međuljudske odnose. Znao sam se kažu – jednom *hitnjak*, uvijek *hitnjak*! Duboko sam uvjeren da, osim stručnosti i znanja, dobri međuljudski odnosi te dolazak na posao bez dodatnih stresova i nivoze itekako mogu ublažiti stresne situacije kojima su naši djelatnici tijekom rada svakodnevno izloženi. Zadovoljstvo djelatnika na poslu indirektno utječe na poboljšanje medicinske usluge i smanjuje potencijalne propuste na najmanji mogući nivo. Nadam se da ću pridonijeti vraćanju takvog ugođaja među zagrebačke *hitnjake*.

Možete li nam predstaviti Vaš program upravljanja Zavodom?

Kao što sam već napomenuo, program upravljanja Zavodom donijet ću tek nakon detaljne analize postojećeg stanja kada ću moći točno definirati postupke kojim će se optimizirati i poboljšati cjelokupni proces rada. Kakav će točno biti program upravljanja možete me upitati za nekoliko mjeseci. U ovom trenutku mogu vam jedino reći osnovne postulate mog pristupa rješavanju problema, a to su timski rad, uvažavanje struke

“ Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba ne radi samo hitnoće na terenu, već nažalost, pregledava i brojne pacijente koji nisu hitni i čije liječenje spada u djelokrug rada obiteljske medicine

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

i iskustva, poštivanje i sagledavanje svačijeg stava i mišljenja te naravno dobri međuljudski odnosi koji mogu iznjedrili nove ideje i rješenja. Oduvijek sam poštivao sve svoje suradnike i djelatnike te cijenio njihova mišljenja koja su, najčešće, bazirana na dugogodišnjem radu. Kao takva, ona predstavljaju neprocjenjiv izvor znanja i iskustva što je idealan temelj za izgradnju dobrog i kvalitetnog programskog okvira.

Kako je organizirana hitna medicinska služba (HMS) na Vašem području?

HMS Grada Zagreba organizirana je kroz rad medicinske prijavno-dojavne jedinice (MPDJ) odnosno pet timova koji provode prijem i disponiranje poziva te 79 terenskih timova – 69 timova T1 s liječnikom i deset timova T2 bez liječnika. Budući da je Zagreb prostorno velik

Koliko zaposlenih ima Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba?

Ukupan broj zaposlenih je 435 jer naš Zavod, osim hitne medicinske skrbi, pruža i usluge sanitetskog prijevoza (41 tim) te imamo, uz zajedničke službe, organiziranu i neophodnu tehničku službu (autoservis, autopraonica, krojačnica, itd.). Iako naizgled velik, taj broj zaposlenika ipak nije dostatan. Naime, u nekim segmentima, poput MPDJ-a i tehničke službe, nedostaje nam kadra. Moram napomenuti da u zajedničkim službama imamo dvadesetak zaposlenih što je samo 4,5% od ukupnog broja zaposlenih. Uzme li se u obzir da smo samo prošle godine imali 72.942 hitne intervencije, 11.938 pregleda pacijenta u ambulanti, 37.732 laboratorijske pretrage za 3.483 pacijenta, 117.448 sanitetskih prijevoza u Zagrebu i 3.975 prijevoza izvan grada te da je za svaku od navedenih usluga potrebno

najvećih obaveza ta što cijeli svoj radni vijek morate učiti, pratiti literaturu, usavršavati svoje znanje i manualne postupke, uvoditi i prihvaćati nove metode, itd. Naravno, sve nabrojano ne stignete obaviti tijekom radnog vremena, pa „posao“ vrlo često nosite kući i provedete nebrojene sate svog „slobodnog“ vremena čitajući, učeći, pišući, itd.

Možete li nam reći kako ste odlučili karijeru nastaviti u HMS-u?

S jedne strane smatram da sam postigao vrhunac u svojoj kirurškoj karijeri, a vjerujte mi, dijelom se i zasitio kirurgije. S druge strane posao ravnatelja Zavoda za hitnu medicinu Grada Zagreba novi je izazov u mojoj karijeri, novi poticaj da dodatno uposlim svoje moždane stanice te da se okušam u jednom novom, a opet vrlo bliskom području. Od kada sam počeo raditi u Zavodu moje radno vrijeme je

DA ZA HITNU MEDICINU IZAZOV U MOJOJ KARIJERI

te prometno veoma često „zagušen“ grad, a uvažavajući nužnost brzog zbrinjavanja hitnog pacijenta, smjestili smo naše timove na sedam različitih lokaliteta (Heinzlova, Đorđićeva, Aleja Pomoraca, Ulica Gajnice, Jarun, Avenija Dubrava i Sesvete). Rad je organiziran u smjenama, tako da su pokrivena sva 24 sata dnevno tijekom cijele godine.

U kojem vremenu Vaši timovi HMS-a izadu na hitnu intervenciju?

Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba ne radi samo hitnoće na terenu, već, nažalost, pregledava i brojne pacijente koji nisu hitni i čije liječenje spada u djelokrug rada obiteljske medicine. Upravo zato naši medicinski dispečeri sve dobivene pozive, nakon razgovora i uvida u situaciju, dijele prema prioritetima odnosno stupnjevima hitnosti (1., 2. i 3.). Na intervencije 1. i 2. stupnja izlazi se bez odgode, s tim da 1. stupanj ima prioritet. Prosječno vrijeme izlaska timova HMS-a na intervencije prva dva stupnja hitnosti iznosilo je 12 minuta u siječnju ove godine. Nažalost, to se vrijeme ne može značajno smanjiti jer, unatoč tomu što se timovi upućuju na intervenciju odmah po dodjeli stupnja hitnosti, njihova brzina dolaska ovisi o udaljenosti mjesta intervencije i gustoći prometa u gradu.

izdati račun, ispisati putni nalog, obračunati uslugu, napraviti izvještaj, statistiku, itd. razvidno je da djelatnicima ponekad zaista nedostaje vremena da sve obave.

Prije no što ste stupili na dužnost ravnatelja Zavoda za hitnu medicinu Grada Zagreba radili ste kao kirurg u Kliničkoj bolnici „Sveti Duh“. Možete li nam opisati Vaše odgovornosti i obaveze vezane za taj posao?

Od 1985. pa do prije par mjeseci, dakle 28 godina, radio sam na Klinici za kirurgiju KB Sveti Duh. Dugi niz godina radio sam na Odjelu za traumatologiju, a zadnjih dvanaest godina na Odjelu, a potom Centru za plastičnu i rekonstruktivnu kirurgiju. Kroz to vremensko razdoblje naravno da sam i dežurao, u početku i po desetak puta u mjesec, a u zadnje vrijeme se taj broj smanjio na prosječno četiri dežurstva mjesečno. A što da vam kažem o odgovornosti? Svima je jasno da je posao kirurga izuzetno odgovoran i stresan posao u kojem vrlo često život bolesnika ovisi o vama, o vašem znanju, iskustvu i procjenama te odabiru postupka liječenja i brzini provođenja istog. S obzirom na to nije ni čudno da je životni vijek kirurga često kratak te da malo njih uživa u zasluženoj mirovini (smijeh). Obaveze? Možda je jedna od

oko 12 sati dnevno i to ne samo radnim danom, a još uvijek ne osjećam nikakav zamor i posao me ispunjava zadovoljstvom. Velikim dijelom to mogu zahvaliti i predivnim ljudima u Zavodu koji, s puno ljubavi i entuzijazma, rade zaista izuzetno težak, odgovoran i stresan posao bez obzira na vrijeme te uvjete i cijenu rada. Izuzetno mi je veselje i čast, ali i veliki izazov biti na čelu takve ustanove.

I posao kirurga i posao liječnika u HMS-u iznimno je odgovoran, težak i stresan. S obzirom na to da ste sad upoznati i s jednim i s drugim, možete li ih usporediti te nam reći gdje se, uvjetno rečeno, „lakše diše“?

Oba posla izuzetno su odgovorna, teška i stresna. Svaki ima svoje specifičnosti i nemoguće je jedan uzdići iznad drugog. I u jednom i u drugom poslu ima trenutaka kada se „lakše diše“, ali i trenutaka kada se jedva može disati. Smatram da oba posla zahtijevaju od doktora određene predispozicije koje, prema mom mišljenju, ponekad graniče i s mazo-hizmom (smijeh).

Nedostaje li Vam kirurgija?

Prekratko sam odvojen od kirurgije da bih vam to mogao reći. Pitajte me za par mjeseci (smijeh). ■

“Edukacija je važna zato što znanje i vještine oživljavanja uz primjenu AVD-a daju samopouzdanje i spremnost pružanja pomoći, a time i priliku da se spasi život drugoj osobi

EDUKACIJA

„**POKRENI SRCE-SPASI ŽIVOT**“

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE RANE DEFIBRILACIJE

IDE DALJE

Osnovne mjere održavanja života odraslih s iznenadnim srčanim zastojem uz uporabu automatskog vanjskog defibrilatora uspješno savladalo 412 djelatnika institucija koje su partneri u programu „Pokreni srce-spasi život“

Visoka stopa mortaliteta – od iznenadnog zastoja srca u Hrvatskoj godišnje umre 9.000 ljudi, odnosno svakog sata jedna osoba, kao i činjenica da se iznenadni srčani zastoj može dogoditi bilo kome pa i sportašima te mladim i zdravim osobama, razlog su zašto je Ministarstvo zdravlja, u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, pokrenulo nacionalni program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život“

Osnovne aktivnosti programa su javno-zdravstveno promicanje važnosti rane defibrilacije edukacijom građana i senzibilizacijom šire javnosti, zatim povećanje dostupnosti automatskih vanjskih defibrilatora (AVD-a) i educiranje što većeg broja laika za provođenje postupka oživlja-

vanja uz upotrebu AVD-a. Njegovom provedbom namjera je povećati broj preživljavanja u slučajevima iznenadne srčane smrti sa sadašnjih 10 posto na postotak preživljavanja veći od 50 posto uz intervenciju unutar pet minuta.

AVD UREĐAJI PO CIJELOJ HRVATSKOJ

Zasad je nabavljeno 197 AVD uređaja koji su isporučeni partnerskim institucijama na projektu „Pokreni srce-spasi život“. Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture isporučena su 52 AVD uređaja, 43 uređaja dobilo je Ministarstvo unutarnjih poslova, 15 Ministarstvo obrane, 11 Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, osam Hrvatska gorska služba spašavanja, deset Državna uprava za zaštitu i spašavanje, dok je 20 AVD uređaja dodijeljeno vatrogasnim postrojba-

Edukacija daje samopouzdanje i spremnost pružanja pomoći

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Ilustracija

Tečaj Osnovne mjere održavanja života uz upotrebu AVD-a u Ludbregu prošao je cijeli niz istaknutih građana Varaždinske županije od zamjenika župana Alena Kišića, preko pročelnice Upravnog odjela za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb Ruže Jelovac, saborskog zastupnika Maria Habeka i njegovog kolege te gradonačelnika Ludbrega Dubravka Bilića do novinarka 7 Plus Regionalnog tjednika Vesne Margetić-Slatki. „Polaznici tečaja svojim radom izravno sudjeluju u odlučivanju i planiranju ciljeva od općeg društvenog interesa“ naglasila je ravnateljica varaždinskog Zavoda za hitnu medicinu Jasminka Begić, dipl. iur. te dodala kako je županijski Zavod promocijom programa „Pokreni srce-spasi život“ nastojao „ukazati na važnost edukacije u situacijama u kojima se očekuje brzo i učinkovito djelovanje u cilju spašavanja i očuvanja ljudskog života i zdravlja s upotrebom AVD-a.“

Osnovne mjere održavanja života uz upotrebu AVD-a u Ludbregu

U tijeku je postavljanje AVD uređaja na mjesta gdje se očekuje okupljanje većeg broja ljudi

EDUKACIJA

ma na otocima. U tijeku je njihovo postavljanje na mjesta gdje se očekuje okupljanje većeg broja ljudi. To su, primjerice, željeznički i autobusni kolodvori, zračne luke, trgovački centri, stadioni, sportske dvorane, nacionalni parkovi i parkovi prirode, autoceste, pomorske luke, brodovi, otoci, itd. Preostali nabavljeni AVD-i bit će raspoređeni po županijama.

PRAVILNOM UPOTREBOM AVD-A SPAŠEN ŽIVOT NA AUTOCESTI

Paralelno s nabavkom defibrilatora, za pravilnu upotrebu AVD-a educirano je 412 djelatnika institucija koje

Četiri su ključna koraka koja pomažu preživljavanju osoba s iznenadnim srčanim zastojem: prepoznavanje nastanka iznenadnog srčanog zastoja; pravilno izvođenje vanjske masaže srca i umjetnog disanja; uporaba AVD-a i brz dolazak HMS-a

su partneri u programu. Oni su svakodnevno u doticaju s velikim brojem ljudi i na mjesto događaja dolaze prvi te mogu pomoći pri spašavanju ljudskih života. Bez obzira na kvalitetu organizacije i brzinu reakcije, nijedna hitna medicinska služba (HMS) ne može u svim slučajevima unutar pet minuta doći do osobe koja je doživjela iznenadni srčani zastoj. Vrijeme do dolaska HMS-a „kupuju“ educirani laici za koje je Hrvatski zavod za hitnu medicinu izradio program edukacije, a proveli su ju županijski zavodi za hitnu medicinu. Edukacija uključuje prepoznavanje iznenadnog srčanog zastoja, zatim postupak pravilnog izvođenja vanjske masaže srca i umjetnog disanja te uporabu AVD-a. Nadalje, polaznike se uči kako pozvati HMS te ih se upoznaje s telefonskim uputama koje, sukladno protokolima

Hrvatski zavod za hitnu medicinu snimio je i edukativni video o osnovnim mjerama održavanja života odraslih s iznenadnim srčanim zastojem uz uporabu AVD-a za laike. Video gledatelja vodi kroz četiri ključna koraka koji pomažu u preživljavanju: prepoznavanje nastanka iznenadnog srčanog zastoja; pravilno izvođenje vanjske masaže srca i umjetnog disanja; uporabu AVD-a i brz dolazak HMS-a. Ovim videom Hrvatska prati svjetske trendove,

što potvrđuje primjer koji prenosi *ABC News 10*. Naime, naučivši postupke oživljavanja iz videa s YouTubea, Mitch Thrower, poslovni čovjek iz Kalifornije, spasio je život starijoj putnici koja je na letu iz New Yorka u San Diego doživjela iznenadni srčani zastoj. Uz Mitcha, nesretnoj putnici u pomoć je priskočila i stjuardesa s AVD uređajem, nakon čije primjene je putnica došla svijesti te je uspješno zbrinuta u lokalnoj bolnici u St. Louisu.

Vodiči Stanice planinarskih vodiča Karlovac Hrvatskog planinarskog saveza

Stanica planinarskih vodiča Karlovac Hrvatskog planinarskog saveza (HPS) podržala je program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život“, a njezin pročelnik Darko Grba istaknuo je kako su planinari uvijek podržavali i uvijek će podržavati humanost, a posebice akcije koje jamče spašavanje ljudskih života. „Svaki planinar, a naročito planinarski vodič, mora znati kako, u slučaju potrebe, spasiti život sebi ili drugima“ naglasio je pročelnik Grba te najavio da će se, u sklopu programa „Pokreni srce-spasi život“, planinarski vodiči educirati o osnovnim mjerama održavanja života odraslih s iznenadnim srčanim zastojem uz uporabu AVD-a.

U I. postaji prometne policije u zagrebačkoj Heinzelovoj ulici građani su u prosincu 2013. imali priliku, uz izdavanje prometnih isprava, naučiti pravilno izvesti vanjsku masažu srca i umjetno disanje te pružiti prvu pomoć uz uporabu AVD-a. Velik broj Zagrepčana privukla je mogućnost da sami pokušaju izvesti postupak oživljavanja uz upotrebu AVD-a. Ovom promocijom, Hrvatski zavod za hitnu medicinu upozorio je građane na problem učestalosti iznenadnog srčanog zastoja te im ukazao na važnost poznavanja osnovnih mjera održavanja života odraslih uz uporabu AVD-a.

Promocija javno dostupne rane defibrilacije u I. postaji prometne policije Zagreb

AVD UREĐAJ JAMČI SIGURNOST POSJETITELJIMA

Iako se nadaju da defibrilator nikad neće upotrijebiti, djelatnici Parka spremni su i za takve slučajeve

Djelatnici Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje prošli su edukaciju za pravilnu uporabu AVD uređaja, a naša novinarska ekipa saznala je što misle o edukaciji te koliko je program „Pokreni srce-spasi život“ koristan njima i njihovim posjetiteljima

Nadomak Zagreba smjestio se Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje koji brojne posjetitelje mami prirodnim ljepotama i bogatom prošlošću. U okviru programa javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život“ u njihovom informativnom i edukativnom Eko-centru Budinjak postavljen je AVD uređaj što je još jedan korak ka unapređenju standarda zdravstvene zaštite za izletnike, rekreativce i sve one koji su željni uživanja u prirodnim ljepotama.

EDUKACIJA ODLIČNO ORGANIZIRANA

Početna točka našeg kratkog izleta naselje je Grdanjci gdje smo u nadzornoj postaji upoznali stručnu savjetnicu Morenu Želja Želle, dipl. arheologinju i povjesničarku umjetnosti koja nam je rekla da je edukacija o osnovnim mjerama održavanja života uz uporabu AVD-a fantastična te kako bi ju trebao proći svaki čovjek jer je iznimno korisna za spašavanje ljudskih života. „Za naučiti, edukacija je odlično organizirana. Ne samo da teoretski prolaziš kroz postupak, već postupak praktično ponovite dovoljno puta da to postane neki mehanizam“ kaže stručna savjetnica. Također, priznala nam je da se ona tijekom edu-

kacije potpuno uživjela u ulogu spašavatelja. „Osjećala sam se kao da stvarno spašavam čovjeka, što je strašno velika kvaliteta edukatora.“ Ipak, nada se da u Eko-centru Budinjak defibrilator neće nikom zatrebati.

LIJEČNIK U BUDINJAKU DVA PUTA TJEDNO

Iz Grdanjca smo, s ravnateljicom Parka Lovorkom Jakopec, dipl. ing. agr. i čuvarom prirode Goranom Grdinićem, Vilinskom stazom stigli do središnjeg dijela Žumberka- mjesta Budinjak. Mjestašce sa svega pet stanovnika krije vrijedna arheološka nalazišta iz različitih povijesnih razdoblja te čuva legendu o vilama i vilenjacima koji plešu kolo na Budinjačkom polju. Tu se nalazi i spomenuti Eko-

“

U ambulanti u Budinjaku liječnik je samo dva puta tjedno zbog čega je nabava AVD uređaja pun pogodak

centar, a unutar njega i AVD uređaj. „Nakon nadogradnje i adaptacije samog centra i njegove okolice u sklopu Projekta integracije u EU Natura 2000, Budinjak će postati glavni edukativno-posjetiteljski centar na cijelom području Parka te smo AVD odlučili postaviti upravo ovdje“ doznajemo od ravnateljice Lovorke Jakopec. U centru se održavaju pre-

davanja, seminari i škola u prirodi, a mogu se dobiti i sve informacije o bioraznolikosti područja te organizirana vodstva po arheološkom muzeju na otvorenom, Stazi kneževa i drugim značajnim eko-točkama. Godišnje, kaže nam ravnateljica Parka, bilježe par tisuća registriranih posjeta, no taj broj je, dodaje, znatno veći budući da postoje 72 ulaza u Park

EDUKACIJA

te je točan broj posjetitelja zapravo nemoguće ustanoviti. „Većinom su naši posjetitelji školska djeca kojima pripremimo cjelodnevnu edukaciju, ali sve nam češće u organizirani posjet stižu razne grupe poput *team buildinga* ili ljudi iz znanstvenih krugova koji se žele podrobnije informirati o posebnostima Parka“ ističe ravnateljica Jakopec. Nakon

“ Djelatnici Parka sretni su što sad imaju AVD kojim mogu jamčiti sigurnost posjetiteljima

spomenute nadogradnje, očekuju i znatno veću posjećenost jer će u ponudi biti više sadržaja. „Organizirane posjete lako nam je kontrolirati, ali imate puno slobodnih planinara, zaljubljenika u prirodu, koji nisu u dobroj kondiciji ili imaju zdravstvenih problema koji na ovim visinama mogu dovesti do iznenadnog srčanog zastoja“ naglašava ravnateljica te dodaje kako je liječnik u ambulanti u Budinjaku samo dva puta tjedno zbog čega joj se nabava AVD uređaja čini kao pun pogodak. „Na edukaciji su nas naučili da mi možda nećemo uvijek moći pomoći, ali buduću da smo jako daleko od prvog liječnika ono što možemo jest pružiti prvu pomoć čovjeku u nevolji, a posjetiteljima općenito sigurnost“ zaključuje Lovorka Jakopec.

ZNANJE JE POTREBNO OBNAVLJATI

„Hitna se do Eko-centra ima 40 minuta voziti i to onak da jure“ nadovezao se na ravnateljicu čuvar prirode Goran Grdinić koji je, prema riječima ravnateljice, najbolje savladao edukaciju o osnovnim mjerama održavanja života uz upotrebu AVD-a. Skromno se osvrćući na komplimente o usvojenim vještim, čuvar Grdinić kroz smijeh nam je rekao: „Tko ga je napravil (AVD, op.ur.), dobro je napravil – sve ti govori, jedino da one elektrode krivo ne okreneš!“ Također nam je

S lijeva na desno: Jasminka Radman, Lovorka Jakopec i Goran Grdinić

Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje

“ Svake godine zadnju nedjelju u siječnju održava se *Zimski hodočasnički pohod na Svetu Geru* koji počinje u Sošicama, a završava na najvišem vrhu Žumberačke gore

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

povjerio da su liječnici na edukaciji bili veoma pristupačni, ali i da je ponavljanje majka učenja te kako bi kroz naučene postupke djelatnici Parka trebali prolaziti svakih godinu dana da se naučeno ne zaboravi. „Sad znam kako pomoći čovjeku, ne samo tu nego i u trgovačkom centru ili bilo gdje drugdje“ kaže Goran Grdinić.

Svake godine zadnju nedjelju u siječnju održava se *Zimski hodočasnički pohod na Svetu Geru* koji počinje u Sošicama, a završava na najvišem vrhu Žumberačke gore, ali i cijele sjeverozapadne Hrvatske-Svetoj Geri na 1.178 metara. Kako saznajemo od Gorana Grdinića „to je prvi zimski pohod, a zimi se dobro živi od kolinja pa dalje i onda ljudi krenu na uspon koji ima petnaestak kilometara i znate kak je - fizička nespremnost, žile se stisneju...“ Upravo radi takvih pohoda, djelatnici Parka sretni su što sad imaju AVD kojim mogu jamčiti sigurnost

Ravnateljica Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje Lovorka Jakopec

“ Edukaciju o osnovnim mjerama održavanja života uz upotrebu AVD-a ukupno je završilo 48 djelatnika

posjetiteljima. Također, u rujnu se u Arheološkom parku u Budinjaku održavaju radionice pretpovijesne, rimske, srednjovjekovne i tradicijske žumberačke kuhinje *Tisućljeća kulinarstva* na kojima se okupi 300 do 400 ljudi. „U slučaju da se nekom dogodi iznenadni srčani zastoj, mi smo svi tu! I dok jedan masira srce, drugi može dati umjetno disanje, treći donijeti AVD. Nek jedan život spasimo, ma nek održimo čovjeka živim do dolaska Hitne – mi smo puno napravili!“ iskreno će Grdinić.

POSJETITELJI SLOBODNIJI UZ AVD UREĐAJ

Edukaciju je završila i Jasminka Radman, zaposlena na poslovima održavanja, koja nam je ispričala kako je dan ranije Eko-centar Budinjak posjetio bračni par kojima je, u usputnom razgovoru, rekla da Park posjeduje AVD uređaj. Čuvši

to, posjetiteljica joj je rekla kako se „osjeća puno slobodnije kad zna da joj mogu pomoći i u slučaju iznenadnog zastoja srca“. Još kao dijete, Jasminka Radman je na ulici vidjela čovjeka koji je umro uslijed zastoja srca. „Nitko mu nije htio pomoći i ta mi se slika duboko urezala u pamćenje“ priznala je te dodala kako smatra da je edukacija veoma korisna. „Osim pravilne upotrebe AVD-a, liječnici su nas naučili kako vidjeti diše li čovjek te kako ga, ako je u nesvijesti, okrenuti na bok što je strašno lagan postupak, bez obzira na to koliko unesrećeni ima kilograma“ drži Jasminka Radman.

Osim u Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje, kroz program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život“ AVD uređaji postavljeni su u nacionalne parkove Brijuni, Kornati, Mljet, Plitvička jezera, Risnjak, Sjeverni Velebit, Krka i Paklenica te parkove prirode Telašćica i Lastovsko otočje. Edukaciju o osnovnim mjerama održavanja života uz upotrebu AVD-a ukupno je završilo 48 djelatnika zaposlenih u nabrojanim institucijama u resoru Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Čuvar prirode Goran Grdinić

EDUKACIJA

S promocije programa "Pokreni srce-spasi život" u Bjelovaru

Davor Cindrić i Marina Pavlinić

Promocija programa "Pokreni srce-spasi život" u Karlovcu

Hrvatskog indeksa prijema hitnog poziva za medicinsku prijavno-dojavnu jedinicu, daje medicinski dispečer.

Upravo je pravilnom upotrebom AVD-a zaposlenik HAC-a, opihodar na autocesti A1, Davor Cindrić spasio život medicinskoj sestri Marini Pavlinić koja je krajem lipnja prošle godine na autocesti A1 na izlazu iz tunela Brinje doživjela iznenadni srčani zastoj. Ovaj slučaj potvrđuje važnost provedbe programa „Pokreni srce-spasi život“, ali i ukazuje na dobru i koordiniranu suradnju laika i HMS-a. Edukacija je važna zato što znanje i vještine oživljavanja uz primjenu AVD-a daju samopouzdanje i spremnost pružanja pomoći, a time i priliku da se spasi život drugoj osobi. Brojni građani su se, tijekom predstavljanja programa „Pokreni srce-spasi život“ u njihovim gradovima, okušali u pravilnom izvođenju postupka oživljavanja uz upotrebu AVD te se većina iznenadila koliko je jednostavno spasiti život osobi s iznenadnim srčanim zastojem. ■

POKRENI SRCE SPASI ŽIVOT!

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE RANE DEFIBRILACIJE

Iznenadni srčani zastoj može se dogoditi bilo kome, bilo kad i bilo gdje. Srcu koje je prestalo kucati možete pomoći i oživjeti ga koristeći **Automatski Vanjski Defibrilator (AVD)**. Ovaj uređaj sam prepoznaje srčani ritam i daje spasonosni impuls srcu. Program uključuje postavljanje AVD-a na javna mjesta i edukaciju o tome kako prepoznati srčani zastoj i samom postupku oživljavanja AVD-om. Programom javno dostupne rane defibrilacije značajno se povećava postotak ljudi koji će preživjeti iznenadni srčani zastoj.

Edukacija djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova

“ Radost i zadovoljstvo koje je imao Dražen Petrović igrajući između koševa, ja sam imao radeći s pacijentima ma gdje bili

25

LJUDI

ODLAZAK U MIROVINU PRIM. SLAVKA LOVASIĆA, DR. MED.

Moje će srce dugo kucati zajedno s mnoštvom nesebičnih profesionalaca hitne medicine koji bdiju nad svima nama

Rođen 1944. u Strmcu Samoborskom, primarius Slavko Lovasić odmah se po završetku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu zaposlio u Samoboru gdje je sljedećih 46 godina neprekidno stajao na usluzi svim pacijentima. Uz profesionalno zdravstveno zbrinjavanje svojih sugrađana, primarius Lovasić je, kao član Hrvatskog liječničkog zbora, 12 godina bio predsjednik Društva liječnika opće medicine, a također je bio član Europskog udruženja liječnika obiteljske medicine te Američke akademije obiteljskih liječnika. Objavio je preko 70 stručnih i znanstvenih radova vezanih uz rad primarne zdravstvene zaštite. Posebno se istaknuo u organizaciji hitne medicinske službe (HMS-a) na području Zagrebačke županije te je posljednje dvije godine bio ravnatelj županijskog Zavoda. Početkom godine kolege su ga ispratili u zasluženu mirovinu, a u razgovoru nam je otkrio odakle ljubav za hitnu medicinu te kako će provoditi svoje umirovljeničke dane

Ispred Royal College of Physicians u Londonu

“ Postavljena infrastruktura, educiranost osoblja te njihova zavidna profesionalnost daje mi nadu da će Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije svake godine bilježiti još bolje rezultate

LJUDI

Prije nego ste postali ravnatelj Zavoda za hitnu medicinu Zagrebačke županije, gdje ste i što radili?

Uz redovan rad u ordinaciji opće medicine u Domu zdravlja (DZ) Samobor, do 2010. sam obnašao dužnost ravnatelja DZ Zagrebačke županije te radio kao vanjski stručni suradnik na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Inače, DZ Samobor jedan je od najstarijih domova zdravlja u Hrvatskoj osnovan 1952. prema idejama doktora Andrije Štampara. Tamo sam, kao specijalizant obiteljske medicine, 1972. proveo tzv. mikro rajonizaciju sveukupnog područja tadašnje općine Samobor s ciljem da jedan liječnik preuzme brigu o određenom broju stanovnika i da ih kontinuirano vodi u zdravstvenoj skrbi. Takav način rada vidno je poboljšao zdravstvenu zaštitu

“ Radosna majka s djetetom u rukama nakon što sam joj pomogao pri porodu, zadovoljan zemljoradnik kojem smo uspješno zbrinuli ozljede te na vrijeme dovezen životno ugroženi pacijent u bolnicu stvarali su taj, toliko potreban, adrenalin da sam, zapravo, cijeli život bio hitni liječnik

stanovništva te se ubrzo proširio diljem RH. Također sam, 1985., u DZ Samobor osnovao posebnu službu hitne medicine i sanitetskog prijevoza za stalno uposlenim timovima. Tijekom Domovinskog rata bio sam ravnatelj Ratne bolnice Samobor koju sam, u suradnji s Kliničkom bolnicom Sestre milosrdnice, osnovao s dvije kirurške jedinice i 24 kreveta. U našoj

Udbina 1994.

bolnici liječio se 31 vojnik te šest civila. Neposredno pred rad u Zavodu radio sam u ordinaciji obiteljske medicine i bio voditelj Ispostave Samobor. Dužnost ravnatelja Zavoda za hitnu medicinu Zagrebačke županije preuzeo sam u ožujku 2012., a napustio u siječnju 2014. godine. Također, sve donedavno bio sam licencirani predavač Hrvatskog autokluba za Pružanje prve pomoći.

Koje je temeljno načelo Vašeg rada?

Cijelo vrijeme mog rada jedina misao vodilja bila mi je da postoje dvije grupe pacijenata - bolesni i zdravi - bez obzira na spol, dob, vjersku, nacionalnu, političku i drugu pripadnost. Bolesnima sam nastojao pomoći predajući im ne-sebično svoje stalno obnavljajuće znanje, dok sam zdrave savjetovao kako da čuvaju svoje zdravlje. To sam činio neposrednim radom u ordinaciji i kući bolesnika te aktivnim zdravstvenim prosvjećivanjem putem lokalne radio postaje preko

30 godina. Uz razne letke koje sam osmislio, preko pet godina pisao sam kolumnu *Medicina i promet* u *Večernjem listu*, a još uvijek savjetujem čitatelje u mjesečniku *Doktor u kući*. Najveći dio preventivnog rada posvetio sam edukaciji građana u pružanju prve medicinske pomoći. Već 1971. organizirao sam natjecanje iz prve pomoći za sve osnovne i srednje škole te neke tadašnje radne organizacije i mjesne zajednice na području općine Samobor. Narednih 25 godina, pod pokroviteljstvom Crvenog križa Samobor, bio sam organizator spomenutog natjecanja. Kao aktivist i predsjednik općinske organizacije Crvenog križa redovito sam propagirao sve vidove dobrovoljnosti na humanitarnim zadacima, a posebno aktivno sudjelovao sam na okupljanju dobrovoljnih davatelja krvi.

Kakvo ste stanje zatekli u Zavodu po dolasku na funkciju ravnatelja?

Unatoč tome što je Zagrebačka županija osnovala Zavod za hit-

nu medicinu krajem rujna 2010. te što je, prema rješenju Ministarstva zdravlja, trebao započeti s radom najkasnije u lipnju 2012., dolaskom na ravnateljsku funkciju shvatio sam da je prvo potrebno složiti infrastrukturu za kvalitetno provođenje djelatnosti. Naime, do ožujka 2012. još nisu bili uređeni ni prostori za rad uprave Zavoda niti se hitna služba izdvojila iz Doma zdravlja. Stoga sam prvo zatražio odgodu početka rada Zavoda za listopad 2012. te krenuo s intenzivnim stvaranjem infrastrukture i to prvenstveno – medicinske prijavno-dojavne jedinice (MPDJ). Prema starom ustroju svaka ispostava (Jastrebarsko, Samobor, Zaprešić, Velika Gorica, Dugo Selo, Ivantić Grad, Vrbovec i Sveti Ivan Zelina) imala je svoju prijavno-dojavnu službu s vlastitim telefonskim brojem i posebnom UKV mrežom. Nadalje, nije bilo moguće iz bilo kojeg dijela Zagrebačke županije mobitelom pozvati jedinstveni broj 194 jer su svi pozivi bili pre-

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

usmjereni u Ustanovu za hitnu medicinu Grada Zagreba. Istovremeno, pripremali smo pravnu regulativu kako bi nadopunili rješenje Ministarstva zdravlja o početku rada budući da se Zavod registrirao i za sanitetski prijevoz. Paralelno s tim izradili smo Pravidnik o sistematizaciji poslova i radnih zadataka sukladno kojem smo preuzeli zaposlenike iz Doma zdravlja Zagrebačke županije, a koji su do tad radili na poslovima hitne medicinske službe, dežurstva i sanitetskog prijevoza.

Kako ste organizirali rad Zavoda odnosno HMS-a na području Zagrebačke županije?

Županija koja se prostire na 3.060 kvadratnih kilometra i ima 320.000 stanovnika te ima izrazito specifičan geografski položaj, a nema bolnicu, već sve hitne pacijente prevozi u Zagreb, odista je zahtijevala izrazito složenu organizaciju djelatnosti HMS-a. Svih sedam ispostava (Samobor, Velika Gorica, Zaprešić, Vrbovec, Dugo Selo, Jastrebarsko i Pisarovina) dobilo je svog voditelja s kojima smo pripremili teren za uvođenje niza važnih promjena. U isto vrijeme smo na edukacije Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu (HZHM-a) slali medicinske dispečere, liječnike, medicinske sestre i tehničare te vozače. Podijelili smo preko 50.000 letaka HZHM-a *Sve što trebate znati o HMS-u*, a sami smo izdali preko 100.000 obavijesti o novom načinu funkcioniranja Zavoda za hitnu medicinu Zagrebačke županije koje smo dijelili pacijentima i njihovim liječnicima opće medicine. Osobno sam sudjelovao u desetak emisija lokalnih radio postaja gdje sam slušateljstvo informirao o novonastalim promjenama funkcioniranja HMS-a.

Možete li nam reći koja je razlika u funkcioniranju HMS-a na području Zagrebačke županije prije te nakon implementacije reorganizacije HMS-a?

Prije reorganizacije, HMS je djelovala u sklopu jedinica hitne me-

Primarius Slavko Lovasić s timom HMS-a

dicinske pomoći (Samobor, Velika Gorica i Zaprešić) Doma zdravlja

“ Ili sam ostavio previše nedovršenih poslova, ili su nove ideje presnažne te bih mnogo toga još htio, a dan traje kao i ranije - samo 24 sata

Zagrebačke županije te u okviru djelatnosti obiteljskih liječnika u domovima zdravlja (Dugo Selo, Ivanić Grad, Jastrebarsko i Sveti Ivan Zelina) kroz dežurstva i pripravnosti. Danas, Mrežom hitne medicine RH, Zagrebačka županija ima sedam punktova tipa T1 (Samobor, Velika Gorica, Zaprešić, Vrbovec, Dugo Selo, Jastrebarsko i Pisarovina), a zbog specifičnosti terena te udaljenosti od bolnica u Ivanić Gradu i Svetom Ivanu Zelinu smo, uz financijsku pomoć žu-

panije, uspjeli uvesti nadstandard te organizirati HMS kroz timove T1. Već sam spomenuo probleme vezane uz prijašnju organizaciju zaprimanja hitnih poziva, a gledano iz današnje perspektive razlike su odmah uočljive. Prije svega, ako danas zovete Hitnu iz bilo kojeg dijela Zagrebačke županije na broj 194 dobit ćete MPDJ smještenu u Velikoj Gorici. Sva naša vozila imaju ugrađene GPS uređaje te ih dežurni dispečeri prate na svojim monitorima čime su uvijek u mogućnosti na hitnu intervenciju uputiti najbliži tim HMS-a. Također, svi postupci, od trenutka zaprimanja poziva do medicinskih postupaka zbrinjavanja, bilježe se i pohranjuju. Na taj način omogućuje se analiza učinjenog te je eventualne nedostatke moguće popraviti, promijeniti ili poboljšati. Kao posebnu vrijednost istaknuo bih prelazak na TETRA sustav krajem 2013. koji jamči još bolju umreženost između vozila i MPDJ-a te samih vozila, ali i županijskih zavoda za hitnu medicinu.

S obzirom na to da je rad u hitnoj medicini iznimno odgovoran i težak, kako ste se odlučili na hitnu medicinu?

Spadam u onu grupu liječnika koji su svoj rad započeli kroz dežurstvo u tadašnjim domovima zdravlja. Dežurni liječnik u Samoboru je, tijekom noći, bio odgovoran i za rođilište. Radosna majka s djetetom u rukama nakon što sam joj pomogao pri porodu, zadovoljan zemljoradnik kojem smo uspješno zbrinuli ozljede te na vrijeme dovezen životno ugroženi pacijent u bolnicu stvarali su taj, toliko potreban, adrenalin da sam, zapravo, cijeli život bio hitni liječnik. No, rad u ordinaciji i u kući bolesnika te povremeno u HMS-u zahtijevao je stalno potvrđivanje znanja i umijeća. Zbog toga sam u svom radu i zvanju posebno uživao. Radost i zadovoljstvo koje je imao Dražen Petrović igrajući između koševa, ja sam imao radeći s pacijentima ma gdje bili - u ordinaciji, kući ili

nekoj neželjenoj situaciji koja im je ugrožavala zdravlje.

U Vašoj impresivnoj i dugogodišnjoj liječničkoj karijeri sigurno je bilo slučajeva ili intervencija koji su Vam se duboko urezali u pamćenje. Možete li nam navesti neki od njih?

Vjerujem da svaki liječnik koji dugo radi u praksi može nabrojati niz takvih slučajeva. Kako sam cijeli život proveo uz pacijente, liječeći mnoge poznate i druge osobe, naravno da su me se neki posebno dotakli. Recimo, najveće uzbudjenje u liječničkoj karijeri doživio sam kada sam preuzeo medicinsku i zdravstvenu skrb nad cijelom Franjevačkom provincijom Bosne Srebrne koja je za vrijeme Domovinskog rata bila u franjevačkom samostanu u Samoboru. Bili su to predivni ljudi neposredno okruženi patnjom, a puni ljudske topline, nade, životne duhovitosti i duhovnosti. Liječio sam i karizmatika, meni najdražeg prijatelja, patera Zvezdana Linića do posljednjeg

“Oduvijek sam bio u neposrednom kontaktu s pacijentima, posebno onima u nevolji i patnji, tako da će sigurno još dugo, dugo, u meni ostati hitna medicina

časa, a preko 35 godina bio sam liječnik prof. Bonaventure Dude od kojeg sam naučio mnogo prekrasnih životnih spoznaja. U pamćenju će mi zauvijek ostati poziv zabrinutog oca čija se kćer, tad gimnazijalka, zaključala u kupao- nu ne puštajući nikog k sebi, osim mene kao njihova obiteljskog liječnika. U kupaoni me dočekao veoma stresan prizor – djevojka je sjedila u kadi, a između njezinih nogu na pupkovini nalazilo se novorođenče. Iako je sve prošlo u najboljem redu, bio sam strašno

Uživanje s unukom

ljut na tu djevojku, pogotovo stoga što je za dvije godine ponovila scenariji i dobila još jedno dijete. Danas je to prekrasna obitelj, a ona je postala i baka. Dva najstresnija slučaja iz moje karijere su uspješna reanimacija šestogodišnjeg dječaka koje je upalo u septičku jamu te trudnica s teškom kliničkom slikom eklampsije koju smo uspješno zbrinuli i dovezli u bolnicu.

Ove godine otišli ste u mirovinu te je na Vaše mjesto došao mr. Davorin Gajnik, dipl. iur. Smatrate li da ste ostavili Zavod u „sigurnim“ rukama?

Postavljena infrastruktura, educiranost osoblja te njihova zavidna profesionalnost daje mi nadu da će Zavod svake godine bilježiti još bolje rezultate. Od ravnatelja očekujem da se bori za stvaranje što boljih i kvalitetnijih uvjeta rada te što bolje opreme i vozila koji će

“Dva najstresnija slučaja iz moje karijere su uspješna reanimacija šestogodišnjeg dječaka koje je upalo u septičku jamu te trudnica s teškom kliničkom slikom eklampsije koju smo uspješno zbrinuli i dovezli u bolnicu

jamčiti uspješniji razvoj i unapređenje rada Zavoda za hitnu medicinu. Posebnu pozornost valjalo bi usmjeriti na daljnje stručno osposobljavanje svih koji sudjeluju u neposrednom radu hitne medicine.

Veselite li se slobodnom vremenu koje Vam predstoji u mirovini?

Svi su me plašili da ću u mirovini još više osjećati nedostatak slobodnog vremena. Na samom početku mirovinskog staža čini mi se da je to upravo tako. Ili sam ostavio previše nedovršenih poslova, ili su nove ideje presnažne te bih mnogo toga još htio, a dan traje kao i ranije - samo 24 sata. No, radije me mirno čitanje i slušanje muzike bez žurbe i napetosti. Volim evergrine, operne arije i ponad svih Edith Piaf.

Planirate li se baviti nekom aktivnošću u mirovni odnosno imate li neki hobi?

Zadao sam si toliko zadataka, a nadam se da ću barem neke od njih riješiti. Prije svega, imam šestero predivnih unuka i veći dio vremena, sa zadovoljstvom i radošću, posvetit ću njima. Nadalje, želio bih završiti neke tekstove vezane uz povijest zdravstva na području Samobora budući da sam građu za to cijeli život stavljao na jednu veliku hrpu. U toplim danima volim biti „sam svoj majstor“ te se bavim raznim poslovima, a posebno onima vezanim uz željezo.

Nedostaje li Vam hitna služba?

Oduvijek sam bio u neposrednom kontaktu s pacijentima, posebno onima u nevolji i patnji, tako da će sigurno još dugo, dugo, u meni ostati hitna medicina. To je služba koja je spasila na tisuće života, vratila radost i sreću u mnoge obitelji, a opet ostala usamljena, ranjena i neshvaćena. Nitko ju ne želi, a svi ju tako očajno trebamo! No ne bojim se za njezinu budućnost od trenutka kada sam na Pli- tivicama upoznao današnju ravnateljicu Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu. Njezina vizija razvoja hitne medicine u budućnosti jedini je i ispravni put budućeg razvoja HMS-a. Moje će srce dugo kucati zajedno s mnoštvom onih samoprijegornih, nesebičnih i humanošću ogrnutih profesionalaca hitne medicine koji bdiju nada svima nama. ■

“ Neophodnu hitnu medicinsku uslugu na mjestu događaja primilo je čak 445 pacijenata

29

ISTRAŽIVANJE

Izvor: jutarnji list

DODATNI TIMOVI HITNE MEDICINSKE SLUŽBE U TURISTIČKOJ SEZONI 2013.

Hitna medicinska služba od posebne je važnosti tijekom turističke sezone kada dolazi do znatnog povećanja intenziteta prometa na cestama, ali i porasta broja posjetitelja i gostiju na našim otocima. I dok nekima turistička sezona donosi dodatne prihode, hitna služba ima dodatnu odgovornost – osigurati kvalitetnu hitnu skrb svakom pojedincu

Velik broj turista na hrvatskoj obali, ali i u njezinim kontinentalnim dijelovima, kao i povećan intenzitet prometa tijekom turističke sezone zahtijevaju odgovoran i promišljen način zbrinjavanja hitnih pacijenata. Upravo stoga, od 21. lipnja do 30. rujna 2013., organizirana su dežurstva dodatnih prometnih timova hitne medicinske službe (HMS-a) na državnim cestama, dok se prema sporazumu između Ministarstva zdravlja i Ministarstva obrane iz 2012. godine u zračnoj bazi Divulje kod Splita tijekom cijele godine nalazi tim HMS-a koji osigurava hitni zračni medicinski prijevoz. Hrvatski zavod za hitnu medicinu (HZHM) u suradnji s Ministarstvom zdravlja redovito prati njihov rad te temeljem indikatora kvalitete, kao mjerljivih, objektivnih i kvantitativnih poka-

zatelja, sustavno analizira i nadzire njihovu djelotvornost.

HITNI PACIJENTI ZBRINUTI UNUTAR „ZLATNOG SATA“

Za prošlogodišnju turističku sezonu Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ugovorio je sredstva za ukupno 14 dodatnih prometnih timova HMS-a, što je jedan tim više nego 2012. U svakom timu su doktor medicine, medicinska sestra ili tehničar i vozač. Kako bi potrebitima pružili pravodobnu i kvalitetnu hitnu medicinsku skrb bili su smješteni na sljedećim punktovima: A1: Karlovac, Ogulin, Gospić, Benkovac, Šibenik, Dugopolje, Zagvozd; A3: Kutina, Okučani, Županja; A6: Delnice-Lučice; D8, D25: Karlobag; D1: Korenica; Istarski ipsilon A8, A9: Pazin.

ISTRAŽIVANJE

Prema podacima kojima raspolaže HZHM, tijekom cjelokupne turističke sezone 2013. dodatni prometni timovi HMS-a imali su ukupno 442 intervencije. Nažalost, na mjestu nesreće smrtno je stradalo sedam osoba, a timovi HMS-a uspješno su zbrinuli 674 ozlijeđene odnosno oboljele osobe. Neophodnu hitnu medicinsku uslugu na mjestu događaja primilo je čak 445 pacijenata te je njih 344 prevezeno na hitni prijem zbog potrebe daljnjeg kirurškog liječenja. Osim stradalih u prometnim nesrećama, dodatni timovi HMS-a zbrinuli su i 229 osoba s drugim hitnim stanjima, a koji su se zatekli na hrvatskim cestama. Prosječ-

no vrijeme od poziva do dolaska na mjesto nesreće tijekom protekle turističke sezone iznosilo je 14 minuta, dok je prosječno vrijeme od prijema poziva do predaje pacijenta u bolnicu iznosilo 42 minute, što znači da su pacijenti zbrinuti unutar „zlatnog sata“.

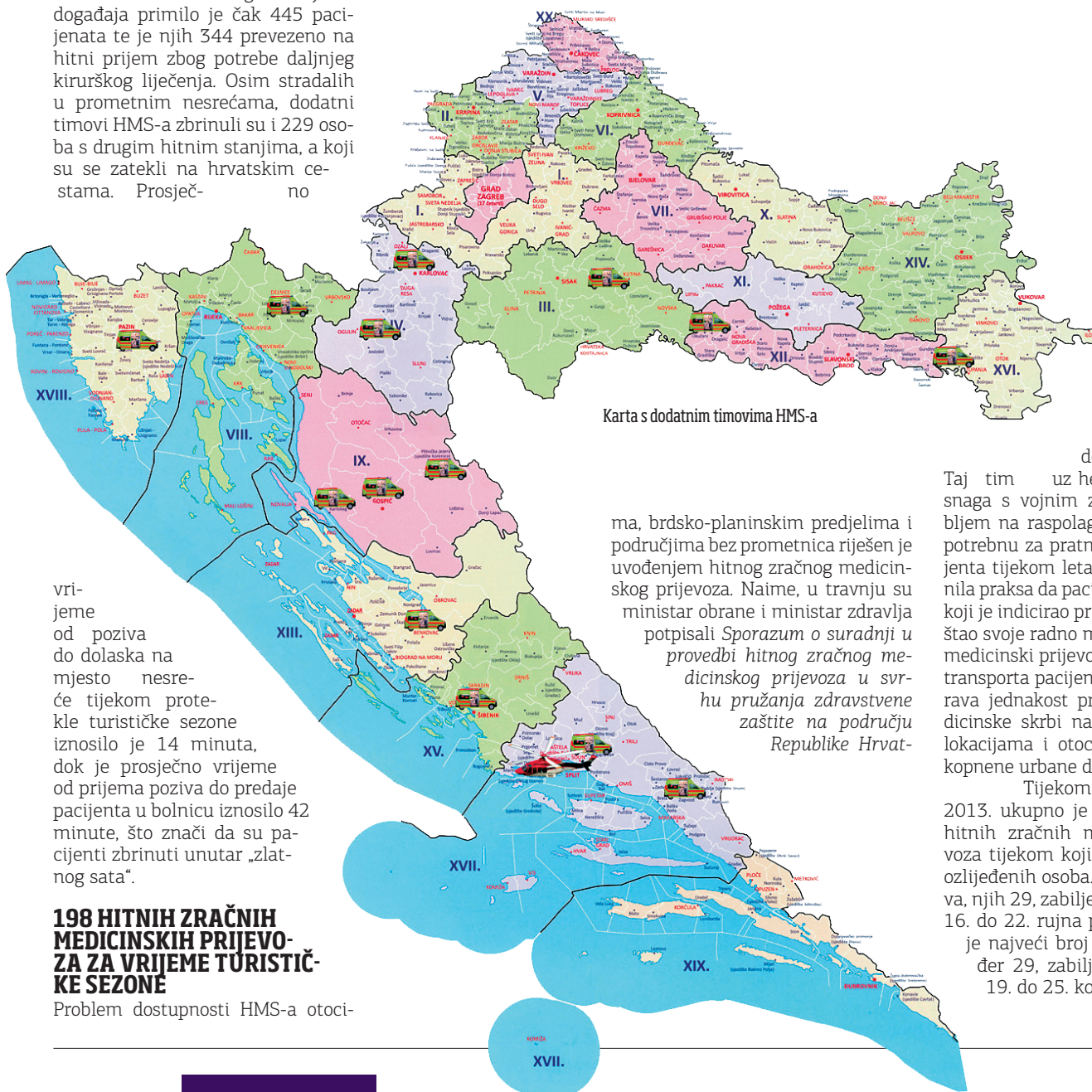
198 HITNIH ZRAČNIH MEDICINSKIH PRIJEVOZA ZA VRIJEME TURISTIČKE SEZONE

Problem dostupnosti HMS-a otoci-

Tim HMS-a iz zračne baze Divulje

Izvor: Jutarnji list

Karta s dodatnim timovima HMS-a

ma, brdsko-planinskim predjelima i područjima bez prometnica riješen je uvođenjem hitnog zračnog medicinskog prijevoza. Naime, u travnju su ministar obrane i ministar zdravlja potpisali *Sporazum o suradnji u provedbi hitnog zračnog medicinskog prijevoza u svrhu pružanja zdravstvene zaštite na području Republike Hrvat-*

ske kojim je, kako je već navedeno, dogovoreno da se u Divuljama tijekom cijele godine nalazi dodatni tim HMS-a.

Taj tim uz helikopter Oružanih snaga s vojnim zrakoplovnim osobljem na raspolaganju ima opremu potrebnu za pratnju i liječenje pacijenta tijekom leta, čime se promijenila praksa da pacijenta prati liječnik koji je indicirao prijevoz i time napuštao svoje radno mjesto. Hitni zračni medicinski prijevoz skraćuje vrijeme transporta pacijenata čime se osigurava jednakost pružanja hitne medicinske skrbi na teško dostupnim lokacijama i otocima u odnosu na kopnene urbane dijelove županije.

Tijekom turističke sezone 2013. ukupno je evidentirano 198 hitnih zračnih medicinskih prijevoza tijekom kojih je zbrinuto 227 ozlijeđenih osoba. Najveći broj letova, njih 29, zabilježen je u tjednu od 16. do 22. rujna prošle godine, dok je najveći broj ozlijeđenih, također 29, zabilježen u tjednu od 19. do 25. kolovoza 2013. ■

“ Tijekom turističke sezone 2013. ukupno je evidentirano 198 hitnih zračnih medicinskih prijevoza tijekom kojih je zbrinuto 227 ozlijeđenih osoba

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

IN MEMORIAM: MIRELA ŠTEFE

U srpnju prošle godine tiho nas je napustila draga kolegica i prijateljica, ravnateljica Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije mr. sc. Mirela Štefe, dr. med. specijalistica hitne medicine. Doktorica Štefe uvijek je bila na usluzi onim najranjivijima – pacijentima, čije je živote i zdravlje svakodnevno spašavala. Njezin izvanredan doprinos razvoju i napretku hitne medicinske službe u RH do izražaja je najviše došao tijekom reorganizacije hitne službe. Veliko znanje i autoritet uložila je u osnivanje Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije, dok je u njegov razvoj ugradila svoj ugled, iskustvo i plemenite težnje. Na svemu tome velika joj hvala.

Kratka službena biografija ni izbliza ne može prikazati sve one pozitivne stvari koje je mr. sc. Mirela Štefe, dr. med. učinila za pacijente, Županijski zavod i hitnu medicinsku službu u cjelini. Mr. sc. Mirela Štefe, dr. med. rođena je 13. studenog 1963. u Zagrebu. Nakon završene osnovne i srednje škole u Zagrebu, upisuje Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Na istom fakultetu je i magistrirala te se potom zaposlila u Hitnoj pomoći Garešnica, a zatim u čakovečkoj Hitnoj pomoći. Strast prema košarci iz mlađe dobi kada je bila u državnoj košarkaškoj selekciji, u zrelim godinama pokazivala je zbrinjavanjem sportaša kao sportski liječnik. Ipak, ljubav prema hitnoj medicini je prevagnula te je mr. sc. Mirela Štefe, dr. med. od osnivanja Hrvatskog liječničkog zbora Hrvatskog društva za hitnu medicinu bila član Upravnog odbora u dva mandata i, konačno, ravnateljica Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije.

Tim HMS-a zbrinjava hitnog pacijenta

Izvor: Jutarnji list

S predavanja
Indikacije za pozivanje
helikoptera

Indikacije za pozivanje helikoptera

Specifičnost zbrinjavanja pacijenata tijekom prijevoza zračnim putem zahtjeva precizno poznavanje indikacija i kontraindikacija za zračni transport, fiziologije letenja, promjene parcijalnog tlaka kisika i njihov utjecaj na tijelo te niz drugih znanja potrebnih za uspješno pružanje hitne medicinske skrbi pacijentima. Upravo o tome govorila je zamjenica ravnateljice HZHM-a dr. sc. Ingrid Bošan-Kilibarda, dr. med. liječnicima s otoka putem telekomunikacijskih mreža i video-tehnologije. Predavanje *Indikacije za pozivanje helikoptera*, koje je organizirao HZHM u suradnji s Hrvatskim zavodom za telededicinu, nastavak je edukacije liječnika koji su za prijevoz pacijenata do bolnice često primorani koristiti hitni zračni medicinski prijevoz. Edukacija se provodi u sklopu Sporazuma o suradnji u provedbi hitnog zračnog medicinskog prijevoza u svrhu pružanja zdravstvene zaštite na području RH potpisano između Ministarstva zdravlja i Ministarstva obrane u travnju 2012.

Izvor: emedijmurje.hr

HRVATSKI ZAVOD
ZA HITNU MEDICINU

www.hzhm.hr